

SUOMUSSALMEN MIKONSÄRKÄ

Varhaismetallikautisen
asuinpaikan kaivaus
Päivi Kontio 1991

SISÄLLYS

	sivu
JOHDANTO	1
ARKISTOTIETOJA	2
PERUSKARTTAOTE	3
TUTKIMUSKOHTTEEN SIJAINTI JA TOPOGRAFIA	4
KAIVAUSTEKNIikka JA DOKUMENTOINTI	5
Kaivausalueiden sijoittamisesta	5
Metallinpaljastimen käyttö kaivauksella	5
Mittaukset	6
KULTTUURIKERROS JA SEN HÄIRIÖT	7
KIINTEÄT RAKENTEET	8
LÖYDÖT	15
Aikaisemmat löydöt	15
Kesän 1991 löydöt	16
NÄYTTEET	17
LOPUKSI	19
DIAPOSITIIVILUETTELO	20
NEGATIIVILUETTELO	25
KARTTALUETTELO	32
KARTAT JA KARTTAKOPIOT	36-63
VALOKUVAT	64-71

JOHDANTO

Suomussalmen Ruhtinansalmen Mikonsärkkä oli yksi kesän 1991 kolmesta tutkimuskohteesta kunnan alueella. Mikonsärkkä oli tutkimusten pääkohde.

Kaivaus oli pelastuskaivaus. Pohjoissuomalaisittain harvinaislaatuisten hautalöytöjen vuoksi oli tarpeen tutkia Mikonsärkkä ennen kuin se tuhoutuu lopullisesti. Kuten useimmilla Suomussalmen vesistöjen arkeologisilla kohteilla on Mikonsärkälläkin mahdollisesti eri asuinpaikkavaiheita, joita haluttiin ajoittaa, ja joiden suhteita toisiinsa haluttiin selvittää.

Kaivausryhmään kuuluivat museoviraston puolesta piirtäjinä FK Leif Grundberg ja HuK Pirjo Rautiainen, fil. yo. Sanna Saunaluoma tutkimusavustajana, ja allekirjoittanut toimi kaivauksenjohtajana. Kaivajia oli yhteensä 14, kaikki paikallakunnan nuoria. Kaivajina olivat Markku Heikkinen, Raimo Huttu, Marko Ikonen, Jari Jylänki, Esa Kaunisto, Vesa Kela, Janne Laatikainen, Mika Lauronen, Nina Moilanen, Timo Moilanen, Sami Pihlajamaa, Mirva Rautava, Maarit Riekkä ja Satu Räisänen.

Tutkimusvarat saatiin valtion työohjelmasta. Yhteensä rahaa oli käytettävissä 220 000 mk kenttä- ja raporttityöhön. Lisäksi viisi em. kaivajista oli palkattu valtion velvoite-työllistämishjelman varoilla. Kenttätyö alkoi 26. toukokuuta ja päättyi 30. kesäkuuta 1991.

Helsingissä 31. joulukuuta 1991

Päivi Kontio

ARKISTOTIETOJA

Suomussalmen Mikonsärkkä - varhaismetallikautisen asuinpaikan kaivaus.

Kunta: Suomussalmi
 Kylä: Ruhtinansalmi Juntusranta
 Tila: RN:o 9:4
 Maanomistaja 1991: Mauno Juntunen, 89800 Suomussalmi
 Peruskartta: 4513 05 JUNTUSRANTA
 Koordinaatit: x = 7234 38
 y = 473 60,
 z = n. 199,50-201,20 m m.p.y.
 Aikaisemmat tutkimukset: Inventointi 1959, Matti Huurre
 Tarkastus 1978, Matti Huurre

Aikaisemmat löydöt:

KM 14 833:1-2 (1959)
 KM 19 540:1-6
 KM 19 879:1-50 (diar. 23.8.1976)
 KM 20 800:1 (diar. 3.7.1980)
 KM 21 018:1-36
 KM 21 734
 KM 22 065:1-24 (diar. 23.10.1983)

Kertomukseen liittyvät löydöt:

KM 26 391:1-144 (diar. 16.7.1991),
 joista numerot 1-106 ovat kaivauslöytöjä, 107-120 irtolöytöjä ja 121-144 maanäytteitä

Kertomukseen liittyvät diapositiivit:

23521-23567

Kertomukseen liittyvät negatiivit:

F 86513-86577

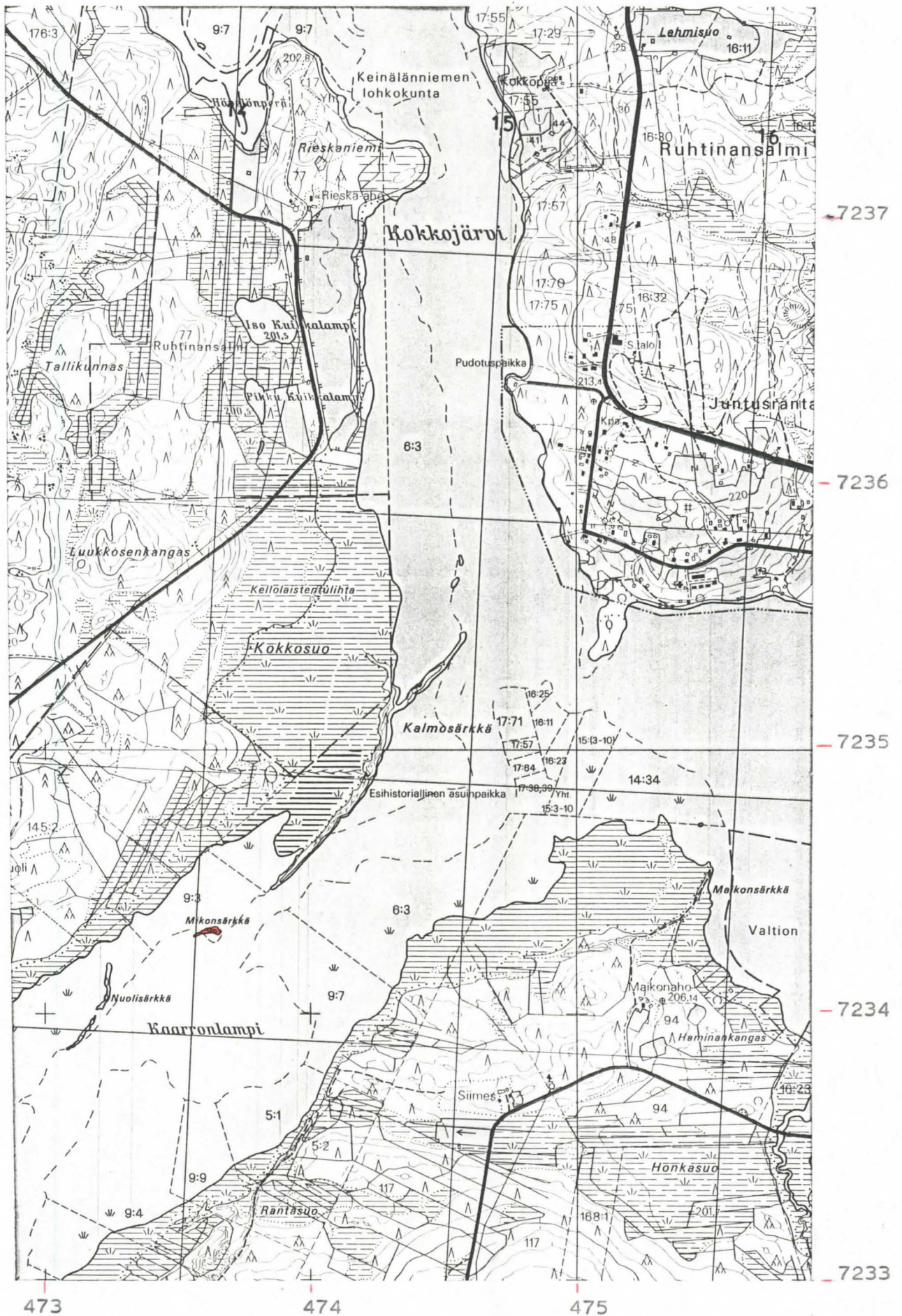
Mikonsärkkä on mainittu Suomussalmen muinaisjäännosluettelossa numerolla 56.

Kertomukseen liittyvistä kartoista, diapositiiveista ja negatiiveista on luettelot kertomuksen lopussa.

Peruskarttaote 1:20 000

4513 06 JUNTUSRANTA (1988)

 tutkimusalue

TUTKIMUSKOHTTEEN SIJAINNTI, TOPOGRAFIA JA MAAPERÄ

Suomussalmen Ruhtinansalmen Mikonsärkkä sijaitsee Suomussalmen kirkosta n. 39,5 km koilliseen ja Juntusrannan kirkosta n. 2,2 km lounaaseen (dia 23521).

Mikonsärkkä on pieni, lähes tuhoutunut saari Kalmosärkän ja Nuolisärkän välillä (dia 23522). Kalmosärkän eteläkärkeen on matkaa n. 250 m ja Nuolisärkän pohjoiskärkeen n. 300 m. Luoteessa on Kokkosuo n. 180 m päässä, ja kaakossa n. 600 m päässä on Maikonsärkkään kuuluva suoalue (kuva 1).

Mikonsärkkä on ennen vedensäännöstelyä sijainnut Kylmäjärveä ja Kaarronlampea yhdistävän Kaarronjoen rannalla kohdassa, jossa Kaarronjoki laskee Kaarronlampeen (peruskarttaan s. 4 on entiset uomat merkitty katkoviivalla). Kiantajärven säännöstely on kuitenkin hävittänyt lähes täysin entiset matalat vesiväylät. Koska Mikonsärkän edusta kuitenkin edelleen peruskartalla tunnetaan Kaarronlampena, on kaivauskarttoihin merkitty sekä nimi Kylmäjärvi että Kaarronlampi.

Mikonsärkkä on nykyisellään n. 105 m pitkä ja 30 m leveä drumliini. Linjan $y = 180$ kohdalla särkkä on kaventunut n. 9,5 metriin (laskettuna turverajasta). Aallot murtavat korkeata, pehmeätä etelätörmää veteen (kuva 3). Eteläpuoli on lisäksi törmäpääskyjen suosima pesimispaikka.

Mikonsärkän itäpää on hyvin matala (kuva 2), ja jää kesällä nousevan veden alle (dia 23527). Alimmat ruudut sijoitettiin itäpäähän 199,26 m korkeudelle lähelle vesirajaa. Mikonsärkän ylin harjanne nousee 201,24 m korkeuteen m.p.y. (dia 23523). Länsipään korkeuserot ovat vähäisemmät, ja suurin osa alueesta sijoittuu 199,50 m käyrän tuntumaan m.p.y. (dia 23525).

Mikonsärkällä kasvaa pääasiassa pieniä mäntyjä. Vain matalimmilla alueilla kasvaa kituliaita koivuja. Aluskasvillisuus koostuu varvuista, puolukasta ja mustikasta, sekä vetisillä paikoilla sammalesta ja heinistä.

Turvekerros on vesirajan lähellä paksu ja sammalmättäinen, mutta lähes olematon ylhäällä kuivalla kankaalla.

KAIVAUSTEKNIikka JA DOKUMENTOINTI

Kaivausalueiden sijoittamisesta

Päämääränä oli tutkia koko särkkä siten, että kaikilta korkeuksilta ja harjanteen kaikilta sivuilta avattaisiin jonkin verran maata. Perusteluna tällaiselle oli ensinnäkin se, että särkkä on tuhoutumassa eikä tulevaisuudessa ehkä tule tilaisuutta uuteen ja parempaan tutkimukseen.

Kun Suomussalmelta on sekä inventoitu että kaivettu asuinpaikkoja, jotka sijaitsevat korkealla rinteellä eikä vesirajan läheisyydessä (esim. Suomussalmen Kiannan Joenniemen rautakautinen löytöalue), oli varauduttava siihen, että Mikonsärkältäkin voisi löytyä asutuskerrostumia hankalakulkuiselta pohjoisrinteeltä. Tällä kaivaustavalla voitaisiin ehkä myös osua rautakautisten hautausten rippeisiin (ks. kappaletta "Löydöt"), ja paikantaa Mikonsärkän myöhäisrautakautinen käyttöalue.

Metallinpaljastimen käyttö kaivauksella

Mikonsärkkä tutkittiin kauttaaltaan metallinpaljastimella. Näin halusimme varmistaa, että kaivausalueiden ulkopuolelta voitaisiin paikantaa ainakin metallia sisältävät rautakautiset hautaukset sekä muu rautakautisen ja historiallisen ajan esineistö. Metallinpaljastimella käytiin läpi koko vesijätöalue niin etäältä kuin kumisaappaat antoivat myöden.

Metallinpaljastin reagoi useammassakin kohdassa. Jokainen kohta merkittiin karttaan koordinaatistoon, pintavaaittiin ja avattiin. Koska lähes kaikki metallikappaleet olivat kuitenkin vain turpeeseen hautautuneita olutpullojen korkkeja tai linnustajien luotien hylsyjä, ei tätä karttaa ole piirretty puhtaaksi.

Mahdolliset vaan ei todennäköiset esihistorialliset löydöt KM 26 391:105-106 otettiin talteen. Yksi tällainen kohta kaivettiin varmuuden vuoksi yhden neliömetrin kokoisena koe-kuoppana.

Käytännössä oli kuitenkin jätettävä avaamatta monia etelätörmän kaivausruutuja, koska muuten osa särkkää olisi alkanut vyöryä veteen jo tutkimusten aikana.

Mittaukset

Kaivauksen löydöt poimittiin talteen yhden neliömetrin alalta viiden senttimetrin kerroksista. Tarkempiin mittauksiin ryhdyttiin keramiikan, kivilajiesineiden ja sertin osalta.

Lähes koko kaivettu maa on seulottu 3,76 mm seulalla. Pohjaveden noustessa ja sadepäivien jatkuessa kaivauksen loppuvaiheessa täytyi seulomisesta luopua, koska hiekka ei enää mennyt verkosta läpi. Seulomatta jäi itäpään kaivausalueen alin pelkalla kaivettu kerros, ylhäältä liesikiveyksen ympäriltä kerrokset 12-14 sekä lännestä alin kerros. Kaikkien kaivausalueitten pohjamaa käännettiin vielä lapiolla (pistosyvyys 20-35 cm) eikä tätä maata seulottu.

Lähes kaikki kaivaustasot on dokumentoitu sekä piirtämällä että valokuvaamalla. Melkein kaikki kartat on alunperin piirretty 1 : 10 mittakaavaan. Puhtaaksi piirtämismuodossa on osa kartoista muutettu pienempään mittakaavaan käytännöllisistä syistä. Sellaisia karttoja, joissa ei ole arkeologisesti kiinnostavia eikä erityisiä paikan luonnonhistoriaa selittäviä tekijöitä, ei ole piirretty puhtaaksi. Tällaiset kaivausalueet selitetään kuitenkin tekstissä.

Vaaitusluvut on muutettu absoluuttisiksi korkeuksiksi kaikkiin karttoihin. Vaaitukset tehtiin mittaamalla Kylmäjärven vedenpinnan korkeus, jolle saatiin Oulujoki Oy:stä absoluuttinen korkeus. Kiintopisteenä käytettiin kaivauspaikan itäpähän iskettyä paalua, jonka korkeus oli 200,24 m m.p.y., ja lukema 164. Kiintopistepaalu on jätetty paikoilleen.

KULTTUURIKERROS JA SEN HÄIRIÖT

Kulttuurikerrosta ovat sotkeneet tai hajottaneet vedensäännöstely ja kaivinkoneella kaiveskelu. Vedensäännöstely on murtanut etelätörmän alas (kuva 5). Kaivinkoneella oli ilmeisesti juuri ennen tuloamme käyty rouhimassa törmää juuri sieltä, missä havaittiin merkit kiinteästä rakenteesta kohdassa $x = 41,8-42/y = 199,45-202,5$ (tarkemmin kappaleessa "Kiinteät rakenteet"). Kaivinkoneella oli myös kauhottu n. 3 m x 3 m x 1,5 m kokoinen kuoppa särkän keskiosaan (yleiskartta s. 36).

Etelätörmän korkeimmalla kohdalla havaittiin eräässä kohdassa kaksinkertainen huuhtoutunut kerros (dia 23531). Törmän päälle avattiin ko. kohtaan tasokaivausalue (kuva 4), jonka linja $x = 42$ osui aivan törmän reunaan. Tasoissa ei kuitenkaan havaittu tätä toista huuhtoutunutta kerrosta, vaan vasta poikkileikkauksessa (kartta s. 43). Huuhtoutuneen alapinnassa oli lisäksi laikku punaiseksi palanutta hiekkaa. Ilmiö oli havaittavissa kolmen metrin levyisenä, ja se on ilmeisesti jatkunut etelään linjasta $x = 42$. Tasokaivausalueelta ei saatu ainuttakaan löytöä. Mahdollisesti kyseessä on jonkin kiinteän rakenteen uloin osa. Ainakin se osuu samalle korkeudelle ja linjalle särkän harjanteen etelänpuoleiselle sivulle kuin muut paikan kiinteät rakenteet.

Kulttuurikerros oli häiriintynyt muutamissa kohdissa alueen itäpäässä ensimmäisessä ja toisessa kerroksessa. Ruudusta 45/209 löytyi raudankappale ja kaksi valkoista posliinipalasta ensimmäisestä kerroksesta, ja vielä toinen raudankappale toisesta kerroksesta saviastianpalojen yhteydessä. Metallinpaljastimella löydettiin turpeen alapinnasta rautanauhan kanta ja epämääräinen raudankappale särkän länsipäästä.

Kulttuurikerros alkoi heti turpeen alta, jolloin tuli näkyviin värjäytynyt maa sekä ensimmäiset artefaktit ja palaaneet kivet (dia 23534).

Likamaan paksuus vaihteli eri alueilla. Ohuimmillaan ja heikoimmin värjäytynyt se oli alueella $x = 42-45/y = 178-182$.

Tästä länteen ei voitu todeta mitään selvästi erottuvaa likamaata. Itäpäässä likamaakerroksen paksuus vaihteli 20 ja 55 sentin välillä. Paksuimmillaan likamaa oli kiinteitten rakenteitten kohdalla. Liesikiveyksessä linjalla $y = 198/x = 42-44$ (kartta s. 39) se oli parhaimmillaan jopa 70 senttinen. Selvästi erottuva likamaa loppui linjalla $x = 49$ pohjoiseen mentäessä.

Pohjoisimmat löydöt tulivat ruuduista $x = 47$, läntisimmät ruuduista $y = 186$. Alimmat löydöt saatiin liesikiveyksen tuntumasta ruudusta 43/197 kerroksista 9-10 eli 40-50 cm syvyydestä. Itäpään alimmat löydöt tulivat ruudusta 42/209 ja ruudun 45/206 keramiikkakeskittymästä n. 30 cm syvyydestä. Yleensä löydöt lopuivat 15-20 cm syvyydessä.

Ylävän ja alavan alueen välillä oli jyrkkä ero maan värjäytyneisyydessä. Alhaalla vesirajan tuntumassa oli maa voimakkaan punertavanruskea ja tumma, erityisesti linjan $y = 208$ itäpuolella. Ylempänä maa muuttui huomattavasti vaaleammaksi yleissävyltään. Ero johtuu siitä, että asuinpaikan aktiiviteettialue loppuu harjanteen päällä ja pohjoispuolella (vrt. löytöjen ja likamaan häviämiseen) ja varsinkin siitä, että alava alue on jatkuvasti pohjaveden kanssa kosketuksessa ja soistumassa.

KIINTEÄT RAKENTEET

Mikonsärkän kaivauksessa tavattiin kaksi pientä liesikiveystä ja yksi liesikiveys, josta osa oli pudonnut alas sortumasta. Lisäksi löytyi kaksi syvälle ulottuvaa kiinteää rakennetta, jotka saattavat liittyä yhteen tai jopa olla yhtä ja samaa rakennetta.

Kaksi ensiksi mainittua pientä liesikiveystä sijaitsivat taso-kaivausalueella itäpäässä (kartta s. 56) ruuduissa $x = 45-46/y = 209$ (I) ja $x = 43-44/y = 208-209$ (II). Osittain hajonnut liesikiveys (III) oli ruuduissa $x = 43-44/y = 196$.

Toinen isoista rakenteista oli aivan liesi III:n vieressä ruuduissa $x = 42-44/y = 197$, ja jatkui siitä itään avaamattomalle alueelle.

Toinen rakenne erottui sekä sortuneessa kohdassa $x = 41,8-42/y = 199,45-202,5$ että koeojan puolella ruuduissa $x = 44/y = 200-204$. Isojen rakenteitten tulkintaa vaikeuttaa se, ettei törmää voinut avata kokonaan sortumisvaaran vuoksi.

Liesikiveys I, $x = 45-46/y = 209$ tuli näkyviin ensimmäistä kerrosta kaivettaessa (tasokartta s. 61). Tuolloin oli näkyvillä vain muutama kivi eikä lainkaan hiiltä tai nokimaata.

Toisessa tasossa näkyi pieniä, palaneita kiviä ja nokimaata (yksityiskohtakartta s. 55). Kivien koko vaihteli n. 4 cm ja 15 cm välillä. Kiviä oli nyt 17 kappaletta, ja ne olivat hieman hajallaan.

Kolmatta kerrosta kaivettaessa tuli esiin muutama kivi lisää (kuva 24). Liesikiveys koostui yhteensä vähän yli kahdestakymmenestä kivistä, joista osa oli haljennut moneen osaan. Hiiltä ja nokea oli n. 70 cm x 70 cm alueella ohut kerros kivien välissä ja ympärillä. Nokea oli vielä jonkin verran kivien alla. Kaikki merkit liedestä hävisivät neljännen kerroksen ylintä osaa kaivettaessa.

Kiveyksen vierestä löytyi toisesta kerroksesta 2 saviastianpalaa (KM 26 391:44-45) ja kolmannelta kerroksesta yksi saviastianpala (KM 26 391:72).

Liesikiveyksestä otettiin maanäytteitä hiiliajoitusta varten (KM 26 391:121-123).

Liesikiveys II, $x = 43-44/y = 208-209$ erottui hajallaan olevana pienten, haljenneiden, palaneitten kivien ryhmänä alle kahden neliömetrin alalla tasossa 2 (tasokartta s. 62) puolentoista metrin päässä liedestä I. Kivien lähellä oli yksittäisiä hiilenkappaleita.

Kolmannessa tasossa näkyi liesikiveys koko laajuudessaan (kuva 23). Kiviä oli yli kolmenkymmentä kappaletta, ja ne oli aseteltu yhteen yhtä löyhästi kuin liedessä I. Ympärillä oli ohut nokimaakerros, joka hävisi neljännen kerroksen alussa kuten muutkin merkit liedestä.

Liesiruuduista löytyi ensimmäisestä kerroksesta kolme kvartsi-iskosta, toisesta yksi saviastian reunapala (KM 26 391:36) ja kolmannesta kvartsi-iskos. Liesikiveyksen lähellä oli keramiikkakeskittymä ruuduissa 44-45/206 (kuva 22).

Liesikiveyksestä otettiin maanäytteitä hiiliajoitusta varten (KM 26 391:128-131).

Liesikiveys III, x = 43-44/y = 196 havaittiin toista kerrosta kaivettaessa (kuva 11), jolloin tuli näkyviin yhdeksän pienpientä palanutta kiveä hajanaisena ryhmänä törmän reunalla. Osa liesikiveyksestä oli jo suistunut alas (dia 23544-5).

Kolmannessa tasossa (yksityiskohtakartta s. 47) oli näkyvillä n. 25 kiven muodostama uusi kivikerros (dia 23546), sekin tosin löyhästi ladottu (kuva 12). Edellisissä kerroksissa oli kiviä ympäröinyt kirjava likamaa, ja nyt tuli esiin nokilaikkuja läheltä kiviä.

Neljännessä tasossa oli jäljellä vielä yksi kivikerros, jossa oli vähän yli kaksikymmentä kiveä yhtä hajallaan kuin aikaisemminkin.

Viidennessä tasossa (kuva 13) oli jäljellä enää viisi kiveä sekä hieman nokimaata.

Ruudun 44/196 kuudennessa, seitsemännessä ja kahdeksannessa tasossa oli vain vähitellen pohjaa kohden pienentyvä laikku valkoiseksi palanutta hiekkaa (vrt. yksityiskohtakarttoja toisiinsa), joka hävisi n. 50 cm syvyydessä. Palaneen hiekan ympärillä oli aluksi vaaleata likamaata, joka syvemmillä muuttui kovaksi, kokkareiseksi ruostemaaksi (dia 23548). Ruostemaa ulottui n. 55 cm syvyyteen (poikkileikkauskartta s. 41, kuva 14).

Yhteensä tässä rakennelmassa on ollut ainakin kuutisenkymmentä palanutta kiveä. Rakenteensa hajanaisuuden, kivien koon sekä noen ja hiilen vähäisyyden puolesta liesikiveys muistuttaa liesiä I ja II.

Kiveyksestä III ja sen läheisyydestä ruuduista 43-44/196 ja 43/197 (ruudut 42/197-44/197 käsitellään rakenteen IV yhteydessä tuonnempana) löydettiin sekä iskoksia että palaneita luunmuruja.

Ensimmäinen turpeenalainen kaivauskerros oli löydötön. Toisesta kerroksesta alkaen aina kymmenenteen kerrokseen asti löytyi yhteensä 47 kappaletta palanutta luuta sekä 18 iskosta, joista yksi kvartsiittia, muut kvartssia. Palanutta luuta löytyi eniten kolmannelta kerroksesta ja ruudusta 44/196, josta saatiin 43 palaa, yhteensä vain 6,5 g.

Hiiltä ja nokea oli niin vähän, ettei hiilinäytettä otettu.

Liesikiveys IV, x = 42-44/197 havaittiin särkän reunassa heti risukon raivaamisen jälkeen. Aivan törmän uloimmassa reunassa näkyi pohjois-eteläsuuntainen soikeahko painanne (kuva 15, dia 23542), jonka etelä- ja lounaisosa olivat jo hävinneet törmän kulumisen yhteydessä. Painauman koko oli noin 2,6 m x 2,2 m, joten se oli hieman pieni kodanpohjan painanteeksi. Lähinnä arvelin sen voivan merkitä laajahkoa, syvää kuoppaliettä.

Painauma avattiin vain puoliksi linjan $y = 198$ länsipuolella pohjois-eteläsuuntaisesti (n. 4,5 neliometriä), koska kuopanteesta haluttiin nähdä poikkileikkaus. Törmä muodosti sortumisvaarassa olevan ulokkeen juuri kuopanteen kohdalla, joten maata sitovaa turvetta ei senkään vuoksi haluttu avata kovin laajalta alueelta.

Turpeen irrottamisen jälkeen näkyi huuhtoutunut, vaalean likamaan värjäämä hiekka (dia 23549). Ensimmäisessä tasossa näkyi painauman reunoilla vaalean likamaan alue, ja kuopanteen keskustassa turpeensekainen huuhtoutunut maa (dia 23543).

Pohjoislaidalla oli nokimaalaikkuja. Huuhtoutunut kerros ulottui kuopanteen keskusosassa aina neljännen kerroksen alkuun.

Neljännessä tasossa oli painauma supistunut pohjoispäästä (yksityiskohtakartta s. 48). Tässä vaiheessa oli ruuduista 42-44,2/197 tullut esiin tumma, epäsäännöllisen muotoinen likamaa-alue, joka syvemmällä vuoroin kutistui ja vuoroin laajeni. Neljännessä tasossa oli myös yksi palanut kivi.

Viidennestä tasosta lähtien alkoi tulla näkyviin myös pieniä nokimaaläiskiä siellä täällä painauman keskusosassa poikkeileikkauksen lähellä (diat 23550 ja 23551). Nokimaaläiskät eivät suoranaisesti liittyneet mihinkään rakenteisiin, esimerkiksi palaneita kiviäkin tuli esiin lisää vasta seitsemänneestä (kuva 16, dia 23553) ja kahdeksannesta tasosta (kuva 17, dia 23554).

Voimakkaita tulenpidon jälkiä alkoi näkyä seitsemättä kerrosta kaivettaessa, jolloin tuli esiin isoja hiilipaloja. Kahdeksannessa tasossa oli valkoiseksi ja punaiseksi palanutta hiekkaa (yksityiskohtakartta s. 51). Kymmenennessä tasossa n. 50 cm syvyydessä näkyi painanteen keskuksessa kaksi rapautunutta, palanutta kiveä (kuva 18, dia 23555), ja laaja noensekainen likamaa-alue, jota ympäröi palaneen hiekan kehä.

Kahdennessatoista tasossa n. 60 cm syvyydessä oli koko ilmiö kutistunut kahden neliömetrin alalle ruutuihin 42-43/197. Keskusosassa oli yksi palanut kivi, tummaa likamaata, isoja hiilipaloja ja palaneen hiekan ja vaalean likamaan muodostama pyöreähkö kehä muuten jo steriiliksi muuttuneen alueen keskellä (yksityiskohtakartta s. 53, kuva 19, dia 23556).

Neljänteentoista tasoon tultaessa oli keskusosassa näkyvissä n. 50 cm pitkä täysin hiiltynyt puunkatkelma, josta saattoi vielä erottaa syyt. Ilmeisesti kaikki edellisten kerrosten isot hiilipalat ovat lähtöisin tästä puusta (kuva 21, diat 23557-23558, yksityiskohtakartta s. 54).

Puunkatkelma yritettiin nostaa ruudusta kokonaisena, mutta se oli hiiltynyt niin pehmeäksi, että se hajosi kappaleiksi. Tämän jälkeen hävisivät kaikki merkit rakennelmasta, vaikka poikkileikkauksesta (poikkileikkauskartta s. 39, dia 23559) saattoi päätellä, että rakenteen syvin keskus oli jäänyt avaamattomien ruutujen 42-43/198 alueelle (dia 23559).

Rakenteet III ja IV alkoivat selvästi erottua toisistaan vasta 25 cm syvyydessä, jolloin niiden välistä tuli näkyviin vaalea, steriili pohjahiekka. Ne kuuluvat selvästi samaan kulttuurikerrokseen, toinen vain ulottuu huomattavasti syvemmälle kuin toinen.

Painanteen alueelta löydettiin vain yksi kappale palanutta luuta ja säleestä valmistettu kvartsikaavin ruudusta 42/197 viidennestä kerroksesta. Lisäksi löytyi kaksi kappaletta palanutta luuta ja kvartsi-iskos ruudun 44/197 6.-7. kerroksesta. Ruudun 43/197 löytöjen, jotka tulivat po. ruudun länsilaidasta, on tulkittu liittyvän rakenteeseen III, ja selostettu sen yhteydessä. Kuitenkin tällainen jako rakenteisiin liittyviin löytöihin on keinotekoinen, koska jo itse rakenteita oli aluksi vaikea selkeästi erottaa toisistaan. On mahdollista, että näin vähäiset ja hajanaiset artefaktit eivät liity nimenomaisesti rakenteisiin, vaan ainoastaan siihen kulttuurikerrokseen, johon rakenteetkin kuuluvat.

Näytteistä ks. tarkemmin s. 17.

Rakenne V (liesi/kodanpohja) poikkileikkauksessa 41,8-42/199,45-202,5

Särkän eteläisessä, sortuneessa reunassa (kuva 8) näkyi hiiltä ja punaiseksi palanutta hiekkaa. Seinämä puhdistettiin (dia 23536) jolloin näkyviin tuli n. 3 metriä leveä ja n. 90 cm syvä (turpeen alapinnasta laskettuna) laakea maljamainen rakennelma (poikkileikkauskartta s. 40, dia 23537, kuva 10).

Alimpana rakennelmassa oli yli 20 cm paksu vaalea likamaakerros. Sen alaosassa oli hyvin ohut hiilivana ja nokipitoista punaiseksi palanutta hiekkaa.

Keskellä oli tummaa likamaata, punaiseksi palanutta nokista hiekkaa ja hiililaikkuja. Ylinnä oli paksu kerros likamaata ja tummaa punaruskeaa, keltalaikkuista palanutta hiekkaa, jonka joukossa oli yksittäisiä hiilipaloja. Rakenteessa ei näkynyt palaneita kiviä, mutta alhaalla törmästä lohjelleen hiekan seasta löytyi muutamia tulen vioittamia kiviä.

Iso osa rakenteesta oli siis jo tuhoutunut, ja kun törmää ei voinut avata kokonaan, jää rakenteen koko arvailujen varaan. Ruuduissa 44/200-203 näkyi lieden/kodanpohjan pohjoisreuna (kuva 7, poikkileikkauskartta s. 42). Reunassa näkyi pieniä murentuneita palaneita kiviä ja voimakkaan punaiseksi värjäytynyt palanut hiekka (diat 23539 ja 23540). Rakenne näkyi linjalla $x = 44,40$, joten törmän reunasta laskien sen jäljelle jääneen osan koko on ollut n. $2,6 \text{ m} \times 3 \text{ m}$.

Kokonsa ja syvyytensä puolesta painauma sopisi pieneksi asuinkuopaksi. Varsinaiseksi kuoppaliedeksi siinä on aivan liian vähän kiviä. Yksi mahdollisuus on, että tämä mahdollinen asuinkuoppa ja rakenne numero IV ovat osa samaa rakennetta.

Törmää oli käyty rouhaisemassa vastikään kaivurilla. Seinämässä näkyi kauhan piikkien jäljet, ja vesirajan lähettyviltä löytyi styrox-levyn kappaleita ja muovia, jonka kauha oli tunkenut kiinni seinämään.

Rakenteesta V otettiin kaksi hiilinäytettä (poikkileikkauskartta s. 40), jotka on lueteltu alanumeroille :132 ja :133.

Kaikille tässä kuvatuille rakenteille on yhteistä rakenteen hajanaisuus ja epäselvä rajautuminen muuhun kulttuurikerrokseen. Kivet olivat huomattavan pieniä, pahoin palaneita ja halkeilleita, ja niitä löytyi myös yksittäin kulttuurikerroksesta.

Harjanteella rakenteitten pohjoisraja kulki suurinpiirtein linjaa $x = 44,5$ myöten eli ne ovat sijoittuneet juuri harjanteen korkeimman kohdan alapuolelle etelään viettävän rinteen yläosaan.

Mikonsärkän alavassa itäosassa kulttuurikerros ja rakenteet sen sijaan ulottuivat ainakin linjalle $x = 47$, ja varmasti siitäkkin pohjoisemmaksi koko särkän poikki. Ainakin koko itärannan alueelta löytyi vedestä irtolöytöjä (yleiskartta s. 36).

LÖYDÖT

Aikaisemmat löydöt

Ensimmäiset löydöt Suomussalmen Mikonsärkältä on saatu Matti Huurteen inventoinnin yhteydessä vuonna 1959. Löydöt ovat irtolöytöjä KM 14833:1-2.

Vuoden 1976 löydöt 19879:1-50 ovat sekä hauta- että asuinpaikkaesineistöä. Ne ovat kaikki irtolöytöjä, samoin kuin vuosina 1980 (KM 23800) ja 1983 (KM 22065:1-24) kerätyt hauta- ja asuinpaikkalöydöt.

Hautalöytöjä ovat mm. kolme pronssista levyriipusta (KM 19879:1-2 ja KM 20800), kaikki samaa tyyppiä (Kivikoski 1973, abb. 781), 6 pronssihelmeä (KM 22065:2), pronssispiraalit, lasihelmet (KM 19879:5 ja 22065:5) jne.

Asuinpaikkalöydöt koostuvat pääasiassa keramiikasta, pii- ja kvartsimateriaalista. Lisäksi Mikonsärkältä on löytynyt valinmuotin teelmä (KM 22065:9), katkennut nuolenkärki (KM 19879), joka todennäköisesti kuitenkin kuuluu hautaesineisiin sekä palanutta luuta, josta osa on ilmeisesti peräisin hautauksesta.

Saviastianpaloja on kerätty yli 150 kappaletta. Osa niistä on peräisin kivikautisista, osa varhaismetallikautisista astioista. Eniten on talkki- ja kiillesekoitteista koristamantonta keramiikkaa. Muutamissa palasissa on kampaleima- ja kuoppakoristelua, yhdessä on koristeena pieniä, pyöreitä kuoppia uurteisella pinnalla, ja monissa paloissa on naarmutettu pinta.

Piiksi eli limsiöksi lueteltuja esineitä on 6 kappaletta. Joukossa on kolme kaavinta, ja yksi on jonkin esineen katkelma (KM 19879:31-35) ja kaksi mahdollisesti tuluspiitä. Piiskoksia on 15 kappaletta.

Kesän 1991 löydöt

Mikonsärkän kaivauslöydöt on luettelointu 106 alanumerolle. Irtolöytöjä on 4 alanumeroa seulakasasta, ja rannalta kerättyjä irtolöytöjä on 11 alanumeroa.

Saviastianpaloja löytyi n. 363 palaa, eniten kerroksista 1-3. Kaikki saviastianpalat löytyivät särkän itäosan tasokaivausalueelta, läheltä liesikiveyksiä I ja II. Saviastianpalat ovat hauraita ja murtuvat helposti. Ne ovat peräisin hyvin ohutseinäisestä astiasta/astioista. Suurin osa löytyi keskittymästä, ja on samanlaista kiille- ja/tai talkkisekoitteista ainesta. Sekoitteen ja palojen lukumäärän perusteella on kyse yhdestä tai korkeintaan muutamasta eri astiasta.

Reunapalat ovat peräisin suorareunaisesta astiasta. Päältä reuna on lähes tasainen, toiselta laidalta hieman pyöristetty. Useimmat palat ovat sisäpuolelta tumman karstan peitossa. Muutamissa paloissa on naarmutettu pinta, kahdessa on jäljellä osa astian läpi poratusta (korjaus)reiästä (KM 26391:39 ja :31).

Kvartsiesineitä on 7 kappaletta, ja ne ovat kaapimia ja käyttäjälkisiä säleitä ja iskoksia. Kvartsi-iskoksia löytyi 92 kappaletta, eniten kerroksista 2 ja 3.

Piitä löytyi yksi harmaanvalkoinen iskos (KM 26391:12).

Kivilajiesineitä löytyi yksi, pehmeästä vaaleanharmaasta liuskeesta valmistettu ja haljennut taltta (KM 26391:77) ruudun 40/209 4. kerroksesta.

Muita löytöjä ovat palanut luu, jota on yhteensä lähes 11 g, ja pala mustaa pihkaa (?) ruudun 44/107 kolmannesta kerroksesta.

Kesällä 1991 vesijätöltä kerätyt irtolöydöt on merkitty alanimeroille 111-120.

Kaikki irtolöydöt on kerätty särkän etelä- ja itärannalta. Eteläpuolella oli irtolöytöjä ainoastaan linjan $y = 180$ itäpuolella.

Saviastianpaloja löytyi 14 kappaletta. Yksi on asbesti-, muut talkki- ja/tai kiillesekoitteisia. Palanutta luuta löytyi yksi kappale särkän itäpään kaakkoispuolelta liesikiveyksen vierestä, ja kaksi kappaletta särkän itäpäästä. Särkän itäpäässä oli vesijätöllä luukeskittymä (ks. yleiskarttaa), mutta luu oli palanut ja hajonnut niin pieniksi muruiksi, ettei sitä saatu ylös.

Piitä löydettiin kaksi kappaletta, kaavin (KM 26391:113) ja iskos (:111). Em. on väriltään kellanruskean ja punaoranssinkirjava, juovikas, jälkimmäinen tummanharmaa.

Muut irtolöydöt ovat kvartsiittinen raaka-ainekappale, kvartsinen pièce écaillée ja 17 kvartsi-iskosta.

NÄYTTEET

Mikonsärkältä otettiin maanäytteitä radiohiiliajoitusta ja makrofossiilitutkimusta varten. Alanumerot 121-144 ovat maanäytteitä, ja näistä numerot 121-133 on otettu hiili- ja dendronäytteiksi. Makrofossiilinäytteistä kaikki paitsi numerot 143 ja 144 on kellutettu.

Maanäytteet on otettu puhdistetulla pelkällä minigrip-pussiin. Hiiliajoitusta varten on otettu näytteitä kolmesta eri liesikiveyksestä ja yhdestä kiinteästä rakenteesta (kodanpohja/liesi) seuraavasti:

Liesikiveys I 45-46/209 Maansekaista hiiltä on otettu kaksi pussillista kolmannesta kerroksesta liesikivien välistä, ja yksi pussillinen neljännestä kerroksesta liesikivien alta.
KM 26 391:121-123.

Liesikiveys II 43-44/208-209 Maansekaista hiiltä on otettu kolme pussillista kolmannesta kerroksesta liesikivien vierestä ruuduista 43/209 ja 44/208 sekä yksi pussillinen neljännestä kerroksesta liesikivien alta ruudusta 44/208. KM 26 391:124-127.

Liesikiveys IV 42-43/197 Maansekaista hiiltä yksi pussillinen kerroksesta 12, yksi pussillinen kerroksesta 13, ja yksi pussillinen kerroksesta 14. Lisäksi saatiin kerroksesta 15-16 kappale hiiltynyttä puuta. KM 26 391:128-131.

Kiinteä rakenne 41,8-42/199,45-202,5 Hiekansekaista nokimaa- ja hiilipaloja pussillinen n. 45-50 cm syvyydestä turpeen alapinnasta mitattuna, ja toinen pussillinen samalta korkeudelta alimmasta hiililäiskästä (ks. poikkileikkauskarttaa s. 40). KM 26 391:132-133.

Näytteet KM 26 391:125 ja :130 on vastikään lähetetty Helsingin yliopiston radiohiiliajoituslaboratorioon ajoitettaviksi.

Makrofossiilianalyysia varten otettiin näytteitä seuraavasti:

ruutu	määrä/l	kerros	KM 26 391:	kohde
43/208	1,5	2.-3.	134	liesi
43/208	2	4.	135	liesi
44/200	2	2.	136	likamaa
44/201	2	2.	137	likamaa
44/202	2	2.	138	likamaa
44/203	2	2.	139	likamaa
44/209	2	2.-3.	140	liesi
45/200	2	2.	141	likamaa
46/200	2	2.	142	likamaa
43/197	1/4	11.	143	liesi
42-43/197	1/4	11.-12.	144	liesi

Makrofossiilinäytteitä otettiin yhteensä n. 18 litraa, mikä on hyvin pieni määrä. Systemaattisesta makrofossiilinäytteiden ottamisesta luovuttiin, koska hieno hiekkamaa, josta orgaaniset ainekset valuvat helposti läpi ja tuhoutuvat, vaatisi ainakin 40 litraa näytteitä eikä tällaiseen nyt ollut mahdollisuutta. Tyydyttiin siis satunnaiseen otokseen siitä kerroksesta ja alueesta, jossa toiminta oli ollut intensiivisintä jäljelle jääneellä asuinpaikka-alueella.

LOPUKSI

Mikonsärkällä tutkittiin avaamalla yhteensä 77 neliömetrin verran maata eri puolilta särkkää. Eniten esinelöytöjä saatiin särkän itäpäästä. Särkän länsipää oli täysin tyhjä linjan $y = 180$ länsipuolella.

Kiinteitä rakenteita tai niiden jäänteitä löydettiin viisi, joista yksi on kodanpohja tai liesikuoppa, muut liesikiveyksiä.

Huomattavimmat löytöryhmät ovat talkki- ja/tai kiillesekoitteinen keramiikka ja kvartsi-iskokset. Ainoa ajoittava löytöryhmä on keramiikka. Kaikki muut löydöt voidaan laskea tähän samaan varhaismetallikautiseen asuinpaikkavaiheeseen kuuluviksi samoin kuin ainakin liesikiveykset I-III.

Asuinpaikasta oli jäljellä enää rippeet. Jäljelle jäänyt osa oli kuitenkin säilynyt lähes kokonaan sekoittumattomana.

Myöhäisrautakautisista hautauksista ei tavattu mitään merkkiä.

DIAPOSITIIVILUETTELO

Kuvannut Päivi Kontio ellei toisin mainita.

- 23521 Mikonsärkkä kuvattuna koillisesta, suon yli vieviltä pitkospuilta. Vas. laidassa Kalmosärkän eteläpää.
- 23522 Mikonsärkkä kuvattuna idästä, veneestä.
- 23523 Mikonsärkän eteläpuoli kuvattuna kaakosta.
- 23524 Särkän itäpää kuvattuna itä-kaakosta, veneestä.
- 23525 Särkän länsipää kuvattuna itä-koillisesta.
- 23526 Eteläinen ranta kuvattuna pohjoisesta. Vedessä näkyy yksi monista rannan liesikiveyksistä.
- 23527 Särkän itäpää kaivauksen lopussa 27.6.1991, jolloin lähes koko itäosa oli jäänyt nousevan veden alle. Kuvattu luoteesta.
- 23528 Itäosaa paalutetaan. Oik. Pirjo Rautiainen, vas. kaivaja Vesa Kela. Kuvattu idästä.
- 23529 Särkän keskiosa kuvattuna kaakosta. Tasokaivausaluetta kaivetaan harjanteen korkeimmalla kohdalla.
- 23530 Itäosa paalutettuna. Kuvattu itä-kaakosta.
- 23531 Särkän sortunut eteläseinämä, jonka pohjoispuolelle avattiin tasokaivausalue 42-45/178-182. Sortumassa näkyy kaksi huuhtoutunutta kerrosta. Kuvattu etelästä.

- 23532 Kaivausalue harjanteella. Edessä ruudut 46-48/196-200 turpeenpoiston jälkeen. Kuvattu kaakosta.
- 23533 Ruutu 45/197 tasossa 1 = 5 cm kuvattuna idästä. Maa on voimakkaasti värjäytynyt. Takana näkyy ruutu 44/196, josta tuli esiin palaneita kiviä.
- 23534 Ruutu 45/197 tasossa 2 = 10 cm kuvattuna lounaasta. Näkyvissä palaneita kiviä.
- 23535 Harjanteen pohjoispuolella oleva alue 48-50/188-190 turpeenpoiston jälkeen. Koeruudut avattiin säännöllisen, turpeen peittämän painauman takia. Kuvattu koillisesta.
- 23536 Särkän harjanne ruutujen 42/198-202 eteläpuolelta oli romahtanut veteen, ja sortumasta oli paljastunut voimakkaasti värjäytynyttä hiekkaa ja hiililäiskiä. Leif Grundberg puhdistaa seinämää valokuvausta ja piirtämistä varten. Kuv. etelästä.
- 23537 Törmästä tuli näkyviin halkaisijaltaan n. 2 m kokoinen kuopanne linjan $x = 42/y = 198-202$ eteläpuolelta. Kyseessä on liesikuopanne tai asuinkuoppa. Kuvattu kaakosta.
- 23538 Ruudut 44-45/200-204 tasossa 3 = 15 cm. Ruudussa 44/202 on palaneita kiviä. Kuvattu koillisesta.
- 23539 Poikkileikkaus linjalta $x = 44/202-203$ kuvattuna pohjoisesta.
- 23540 Poikkileikkaus linjalta $x = 44$ ja $y = 200$. Kuvattu koillisesta.

- 23541 Palanutta hiekkaa ja hiiltä (vanha kanto) ruudussa 48/196 tasossa 1 = 5 cm. Kuv. etelästä.
- 23542 Laakea kuopanne särkän eteläreunassa, harjanteen korkeimmalla kohdalla ruuduissa 42-44/196-198 paalutettuna. Kuvattu idästä.
- 23543 Liesikiviä ruudussa 44/196 tasossa 1 = 5 cm. Kuvattu idästä.
- 23544 Ruudut 43-44/196-197 tasossa 2 = 10 cm. Palaneita kiviä reunassa ruudussa 43/196. Kuvattu kaakosta.
- 23545 Ruudun 43/196 taso 2 = 10 cm kuvattuna idästä.
- 23546 Ruudut 43-44/196-197 kuvattuina idästä tasossa 3 = 15 cm.
- 23547 Ruudut 44/196-197 tasossa 5 = 25 cm. Kuvattu idästä.
- 23548 Poikkileikkaus linjalta $y = 196/x = 43,80-44$. Kuvattu idästä.
- 23549 Ruudut 42-44/197 kuvattuina lännestä turpeenpoiston jälkeen.
- 23550 Ruudut 42-43/197 tasossa 5 = 25 cm kuvattuina pohjoisesta. Tasossa näkyy pieniä palaneita kiviä.
- 23551 Ruudut 42-43/196-197 kuvattuina luoteesta tasossa 5 = 25 cm.
- 23552 Ruudut 42-43/197 kuvattuina lännestä tasossa 6 = 30 cm.

- 23553 Ruudut 42-43/197 kuvattuina pohjoisesta tasossa 7 = 35 cm.
- 23554 Ruudut 42-43/197 kuvattuina pohjoisesta tasossa 8 = 40 cm.
- 23555 Ruudut 42-43/197 kuvattuina pohjoisesta tasossa 10 = 50 cm.
- 23556 Ruudut 42-43/197 kuvattuina pohjoisesta tasossa 12 = 60 cm.
- 23557 Ruudut 42-43/197 kuvattuina pohjoisesta tasossa 14=70 cm.
- 23558 Hiiltynyt puu ruuduissa 42-43/197 tasossa 14 = 70 cm kuvattuna ylhäältä idästä.
- 23559 Poikkileikkaus linjalta $y = 198/x = 42-45$ kuvattuna lännestä.
- 23560 Itäpään kaivausalue. Alue 40-44/208-210 tasossa 1 = 5 cm. Kuvattu pohjoisesta.
- 23561 Liesikiveys ruuduissa 43/209-210 tasossa 3 = 15 cm. Kuvattu idästä.
- 23562 Liesikiveys ruuduissa 45-46/209 tasossa 3 = 15 cm. Kuvattu etelästä. Vesi alkoi nousta alimpiin ruutuihin.
- 23563 Tutkimusavustaja Sanna Saunaluoma.
- 23564 Pirjo Rautiainen piirtää poikkileikkausta linjalta $x = 46$ samalla kun kaivajat täyttävät muuta aluetta. Kuvattu lännestä.
- 23565 Kaivajat Raimo Huttu (vas.) ja Timo Moilanen.

- 23566 Yleisradion TV- ja radioryhmä kaivauksella kesäkuun toisella viikolla. Kuvannut Leif Grundberg.
- 23567 Ryhmäkuva. Vas. seisomassa Sami Pihlajamaa, Esa Kaunisto, Pirjo Rautiainen, Vesa Kela, Martti Heikkinen. Puun juurella Raimo Huttu, Maarit Riekkä (vihreä anorakki), Ilpo Niva ja Timo Moilanen (oik.). Edessä vas. kyykyssä Marko Ikonen, Janne Laatikainen, Jari Jylänki, Mika Lauronen, Satu Räisänen. Poissa olivat Nina Moilanen ja Mirva Rautava.

NEGATIIVILUETTELO

Kuvannut Päivi Kontio ellei toisin mainita.

- F 86513 Mikonsärkkä kuvattuna koillisesta, Kokkosuon yli vieviltä pitkospuilta. Vas. näkyy Kalmosärkän eteläpää. KUVA 1
- F 86514 Kuten ed.
- F 86515 Mikonsärkän itäpää kuvattuna idästä veneestä kesäkuun alussa. Rannalla on kaivausvarusteita. Osa panoraamaa, liittyy neg. F 86516.
- F 86516 Kuten ed., liittyy neg. F 86515 ja F 86517.
- F 86517 Kuten ed., liittyy neg. F 86516.
- F 86518 Mikonsärkän eteläpuoli kuvattuna idästä. KUVA 3
- F 86519 Mikonsärkän eteläpuoli kuvattuna etelästä. Tutkimusavustaja Sanna Saunaluoma kerää irtolöytöjä. Osa panoraamaa, liittyy neg. F 86520. KUVA 8
- F 86520 Mikonsärkän eteläpuoli kuvattuna etelästä. Osa panoraamaa, liittyy neg. F 86519 ja F 86521. KUVA 8
- F 86521 Mikonsärkän eteläpuoli kuvattuna itäkaakosta. Osa panoraamaa, liittyy neg. F 86522.
- F 86522 Kuten ed., liittyy neg. F 86521.
- F 86523 Mikonsärkän itäpää kuvattuna lounaasta. Vas. Kalmosärkän eteläkärki. Osa panoraamaa, liittyy neg. F 86524. KUVA 2

- F 86524 Mikonsärkän itäpää kuvattuna särkän keski-
osasta kohti koillista ja Kalmosärkkää
(vas.). Osa panoraamaa, liittyy neg.
F 86523. KUVA 2
- F 86525 Itäpään tasokaivausalue paalutettuna. Kuvattu
idästä. Osa panoraamaa, liittyy neg. F 86526.
- F 86526 Kuten ed. Oik. näkyy telтта ja seula. Osa pa-
noraamaa, liittyy neg. F 86525.
- F 86527 Mikonsärkän eteläpuoli. Veden alle jäänyt
liesikiveys kuvattu ylhäältä pohjoisesta.
KUVA 5
- F 86528 Kuten ed.
- F 86529 Mikonsärkän eteläpuolen törmää. Sortumasta
saattoi erottaa kaksi huuhtoutunutta kerros-
ta. Kuvattu etelästä.
- F 86530 Mikonsärkän etelärannalla veden alle jäänyt
liesikiveys kuvattuna läheltä (etelästä yl-
häältä).
- F 86531 Itäpään kaivausalue. Ilpo Niva (vas.) ja Vesa
Kela kaivavat toista kerrosta. Kuvattu län-
nestä. Osa panoraamaa, liittyy neg. F 86532.
KUVA 6
- F 86532 Kuten ed.
- F 86533 Liesikiveys ruuduissa 43/208-209 osittain
esillä tasossa 3 = 15 cm. Vieressä ruutu
43/207 tasossa 2 = 10 cm. Kuvattu idästä.
- F 86534 Kuten ed. KUVA 23

- F 86535 Raimo Huttu kaivaa varovasti esiin keramiikkakeskittymää kerroksesta 3 = 10-15 cm ruudusta 45/206. Takana Sanna Saunaluoma piirtämässä liesikiveystä. Kuvattu luoteesta.
KUVA 22
- F 86536 Mikonsärkän eteläinen törmä kuvattuna kaakosta. Törmässä näkynyt rakenne (liesi/kodanpohja) on puhdistettu esille.
- F 86537 Kuten ed.
- F 86538 Mikonsärkän etelätörmä kuvattuna lounaasta. Törmässä näkyvä rakenne on puhdistettu esiin.
KUVA 10
- F 86539 Kuten ed.
- F 86540 Mikonsärkän etelätörmä kuvattuna kaakosta. Törmässä näkynyt rakenne (liesi/kodanpohja) on puhdistettu esiin.
- F 86541 Liesikiveys ruuduissa 45-46/209 osittain esillä. Edessä taso 3 = 15 cm, takana taso 2 = 10 cm. Kuvattu etelästä. KUVA 24
- F 86542 Liesikiveys ruuduissa 43/208-209 osittain esillä. Edessä taso 2 = 10 cm, takana 3 = 15 cm. Kuvattu pohjoisesta.
- F 86543 Leif Grundberg piirtää Mikonsärkän etelätörmässä näkyvää rakennetta (liesi/kodanpohja). Kuvattu idästä.
- F 86544 Leif Grundberg puhdistaa Mikonsärkän etelätörmää piirtämistä varten. Kuvattu idästä.
KUVA 9

- F 86545 Ruudut 44/200-201 kuvattuina pohjoiskoillisesta tasossa 4 = 20 cm. Maa on voimakkaasti värjäytynyt, hieman palaneita kiviä, hiiltä ja palanutta hiekkaa. Ilmiö jatkuu poikkeileikkauksesta etelään. Osa panoraamaa, liittyy neg. F 86546. KUVA 7
- F 86546 Kuten ed., liittyy neg. F 86545. KUVA 7
- F 86547 Ruudut 44-46/196-197 tasossa 0 eli turpeenpoiston jälkeen puhdistettuina. Ensimmäiset merkit kulttuurikerroksesta ja rakenteista olivat heti nähtävissä. Kuvattu lännestä. Osa panoraamaa, liittyy neg. F 86548.
- F 86548 Ruudut 42-44/196-197 tasossa 0 eli turpeenpoiston jälkeen puhdistettuina. Kuvattu lännestä. Osa panoraamaa, liittyy neg. F 86547.
- F 86549 Liesikiveys ruudussa 43/208 tasossa 4 = 20 cm, jolloin muutama kivi oli vielä jäljellä. Kuvattu idästä.
- F 86550 Mikonsärkän korkein törmä kuvattuna idästä. Törmän päällä olevaa kaivausaluetta kaivetaan. KUVA 4
- F 86551 Koeala 48-50/188-190 kuvattuna tasossa 0 eli turpeenpoiston jälkeen. Kuvattu koillisesta. Keskellä tuulenkaadon aiheuttama kuoppa.
- F 86552 Ruudut 40-43/208-209 tasossa 2 = 10 cm kuvattuina pohjoisesta. Kulttuurikerroksessa hajallaan palaneita kiviä ja hieman nokea.
- F 86553 Ruudut 42-43/208-209 tasossa 2 = 10 cm. Takana kaivetaan ruutuja 42-43/208-209 tasoon 2. Kuvattu idästä.

- F 86554 Painauma ruuduissa 42-44/196-197 kuvattuna idästä. Linja $x = 44$ merkitty metallitikuin. Osa panoraamaa, liittyy neg. F 86555.
KUVA 15
- F 86555 Kuten ed., osa panoraamaa, liittyy neg.
F 86554. KUVA 15
- F 86556 Tasokaivausalue 42-45/196-198 tasossa 2 = 10 cm. Törmän reunassa jäljellä osa liesikiveystä, pieniä, palaneita kiviä. Kuvattu kaakosta. KUVA 11
- F 86557 Liesikiveys ruuduissa 43-44/208-209 tasossa 3 = 15 cm. Kuvattu idästä.
- F 86558 Liesikiveys ruuduissa 43-44/196 tasossa 3 = 15 cm kuvattuna idästä. KUVA 12
- F 86559 Alue 42-45/196-198 kuvattuna luoteesta tasossa 5 = 25 cm.
- F 86569 Alue 42-45/196-198 kuvattuna idästä tasossa 5 = 25 cm. KUVA 13
- F 86561 Ruudut 43-44/196-197 tasossa 7 = 35 cm kuvattuina koillisesta.
- F 86562 Ruudut 42-44/196-197 tasossa 7 = 35 cm kuvattuina luoteesta. KUVA 16
- F 86563 Poikkileikkaus kohdasta $x = 44/y = 200$ kuvattuna koillisesta. Osa panoraamaa, liittyy neg. F 86564.
- F 86564 Poikkileikkaus linjalta $x = 44/y = 200-201$, kuvattuna pohjoisesta. Osa panoraamaa, liittyy neg. F 86563.

- F 86565 Ruudut 42-45/196-198 tasossa 8 = 40 cm kuvattuina pohjoisesta. KUVA 17
- F 86566 Ruudut 43-44/196 tasossa 10 = 50 cm kuvattuina idästä.
- F 86567 Maarit Riekki kaivaa aluetta 42-45/196-198. Kuvattu pohjoisesta.
- F 86568 Ruudut 42-44/196-197 tasossa 10 = 50 cm. Kuvattu pohjoisesta. KUVA 18
- F 86569 Poikkileikkaus kohdasta $y = 196/x = 43-45$ kuvattuna idästä. KUVA 14
- F 86570 Ruudut 42-43/197 tasossa 12 = 60 cm. Kuvattu pohjoisesta. KUVA 19
- F 86571 Pirjo Rautiainen piirtää tasoa 12 = 60 cm. Kuvattu luoteesta. KUVA 20
- F 86572 Ruudut 42-43/197 tasossa 14 = 70 cm. Kuvattu pohjoisesta. KUVA 21
- F 86573 Ruudut 42-43/197 tasossa 14 = 70 cm. Kuvattu pohjoisesta.
- F 86574 Poikkileikkaus $y = 198/x = 42-44$ kuvattuna luoteesta.
- F 86575 Ryhmäkuva. Vas. edessä (kyykyssä) Marko Ikonen, Jari Jylänki, Mika Lauronen, Satu Räisänen. Vas. seisomassa Sami Pihlajamaa, Esa Kaunisto, Pirjo Rautiainen (keskellä), Vesa Kela (lähes kokonaan piilossa), Martti Heikkinen. Keskellä kyykyssä Janne Laatikainen ja Raimo Huttu. Oikealla seisovat Maarit Riekki, Ilpo Niva ja Timo Moilanen. Kuvasta puuttuvat Mirva Rautava ja Nina Moilanen.

- F 86576 Kaivauspaikan itäpää kesäkuun viimeisellä viikolla. Vesi on noussut alimpiin ruutuihin ja peittänyt seulomispaidan kokonaan. Veneessä Esa Kaunisto, rannalla Ilpo Niva. Kuvattu lännestä.
- F 86577 Kuten ed., mutta kuvassa Esa Kaunisto ja Pirjo Rautiainen.

KARTAT

	mittakaava	koko	sivu
Peruskarttaote	1 : 20 000	A4	3
Yleiskartta	1 : 500	A3	36
Pinta- ja pohjavaaitus- kartta tasokaivausalueesta x = 40-50/y = 196-210	1 : 50	A3	37
Pinta- ja pohjavaaitus- kartta tasokaivausalueista x = 42-45/y = 178-182, x = 48-50/y = 188-190, x = 45-50/y = 191-194	1 : 50	A3	38
Poikkileikkaus raken- teesta IV linjalta x = 42-44,80/y = 198	1 : 10	A3	39
Poikkileikkaus rakentees- ta V linjalta x = 41,8-42/ y = 199,4-202,5	1 : 10	A3	40
Poikkileikkaus raken- teesta III linjalta x = 43,9-45/y = 196	1 : 10	A4	41
Poikkileikkaus tasokai- vausalueesta linjalta x = 46-50/y = 194	1 : 10	A3	42
Poikkileikkaus tasokai- vausalueesta linjalta x = 42/y = 178-182	1 : 10	A3	43

	mittakaava	koko	sivu
Poikkileikkaus tasokai- vausalueesta linjalta $x = 44/y = 200-205,7$	1 : 10	A2	44
Yksityiskohtakartta, taso 1, liesikiveyksistä $x = 42-45/y = 196-198$	1 : 10	A3	45
Yksityiskohtakartta, taso 2, liesikiveyksistä $x = 42-45/y = 196-198$	1 : 10	A3	46
Yksityiskohtakartta, taso 3, liesikiveyksistä $x = 42-45/y = 196-198$	1 : 10	A3	47
Yksityiskohtakartta, taso 4, liesikiveyksistä $x = 42-45/y = 196-198$	1 : 10	A3	48
Yksityiskohtakartta, taso 5, liesikiveyksistä $x = 42-45/y = 196-198$	1 : 10	A3	49
Yksityiskohtakartta, taso 7, liesikiveyksistä $x = 42-45/y = 196-198$	1 : 10	A3	50
Yksityiskohtakartta, taso 8, liesikiveyksistä $x = 42-45/y = 196-198$	1 : 10	A3	51
Yksityiskohtakartta, taso 10, liesikiveyksistä $x = 42-45/y = 196-198$	1 : 10	A3	52

	mittakaava	koko	sivu
Yksityiskohtakartta, taso 12, liesikiveyksistä $x = 42-45/y = 196-198$	1 : 10	A3	53
Yksityiskohtakartta, taso 14, liesikiveyksestä $x = 42-44/y = 197-198$	1 : 10	A3	54
Yksityiskohtakartta, taso 2, liesikiveyksen ylimmästä kerroksesta, $x = 45-47/y = 209-210$	1 : 10	A4	55
Yksityiskohtakartta taso- kaivausalueen liesikiveyk- sistä, taso 3, $x = 42-47/$ $y = 208-210$	1 : 10	A2	56
Tasokartta, taso 1, $x = 44-47/y = 197-203$	1 : 20	A3	57
Tasokartta, taso 3, $x = 44-47/y = 197-203$	1 : 20	A3	58
Tasokartta, taso 4, $x = 44-47/y = 197-206$	1 : 20	A2	59
Tasokartta, taso 6, $x = 44-46/y = 200-204$	1 : 20	A3	60
Tasokartta, taso 1, $x = 44-47/y = 203-210$	1 : 20	A2	61
Tasokartta, taso 2, $x = 40-46/y = 203-210$	1 : 20	A2	62

	mittakaava	koko	sivu
Tasokartta, taso 3,			
$x = 40-42/y = 208-210$ ja			
$x = 42-46/y = 203-208$	1 : 20	A2	63

SUOMUSSALMI MIKONSÄRKKÄ PÄIVI KONTIO 1991

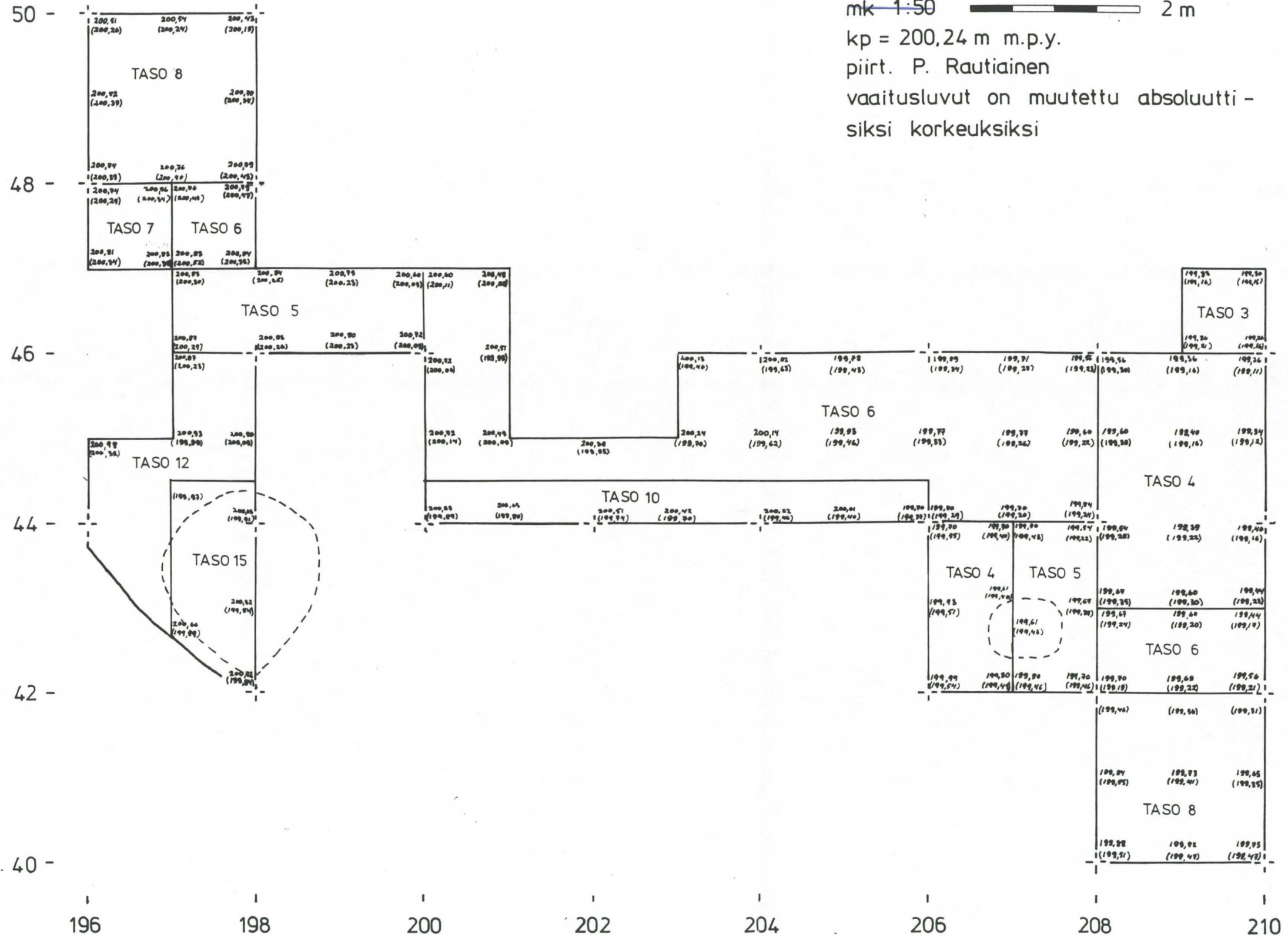
PINTA - JA POHJAVAAITUSKARTTA
mk 1:50

kp = 200,24 m m.p.y.

piirt. P. Rautiainen

vaaitusluvut on muutettu absoluuttiksi korkeuksiksi

SUOMUSSALMI MIKONSÄRKKÄ

PÄIVI KONTIO 1991

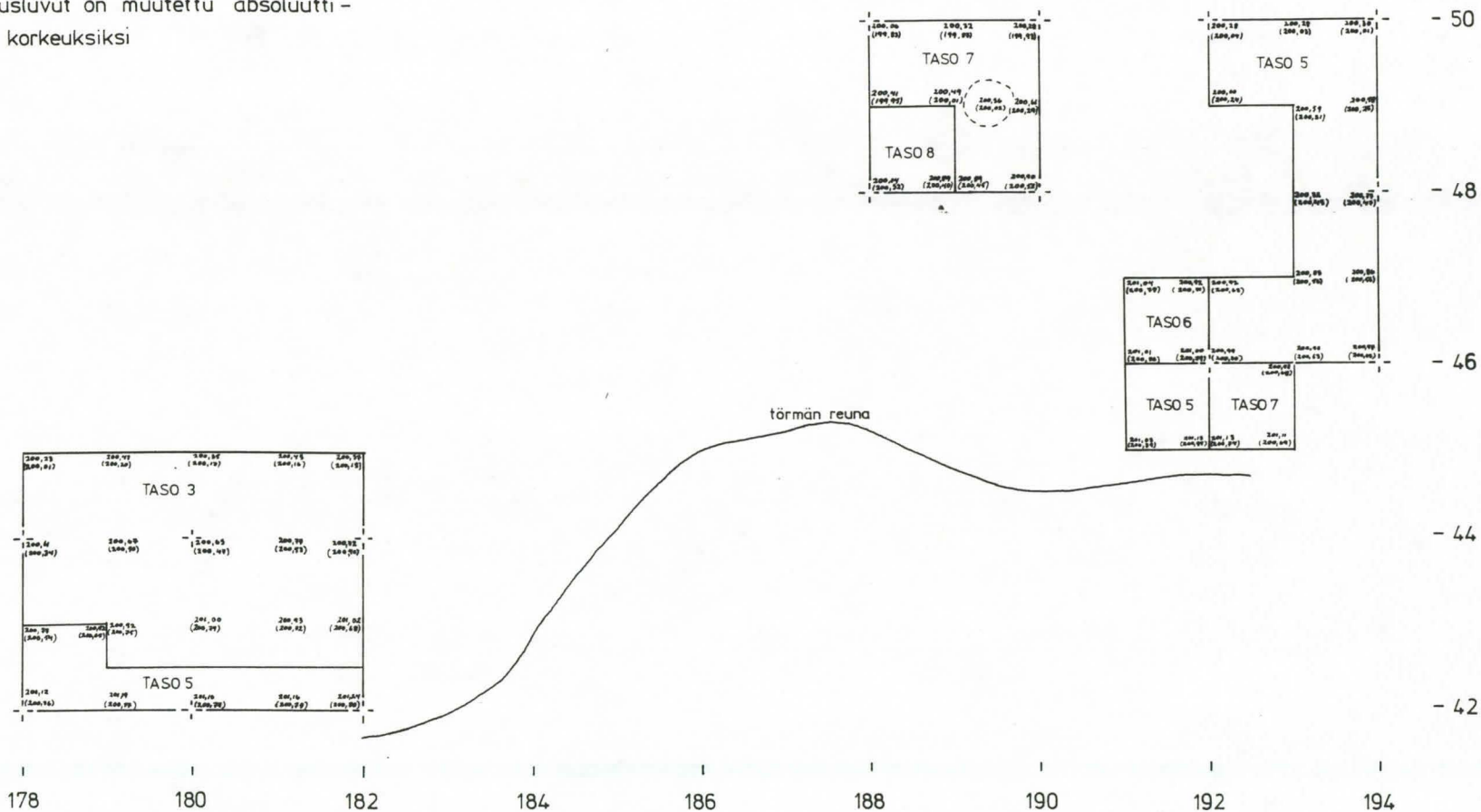
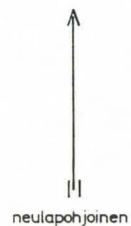
PINTA - JA POHJAVAAITUSKARTTA

mk 1:50 2 m

kp = 200,24 m m.p.y.

piirt. P. Rautiainen

vaaitusluvut on muutettu absoluuttiksi korkeuksiksi

SUOMUSSALMI MIKONSÄRKKÄ

PÄIVI KONTIO 1991

POIKKILEIKKAUSKARTTA X = 42-44,80 Y = 198

MK 1:10 50 cm

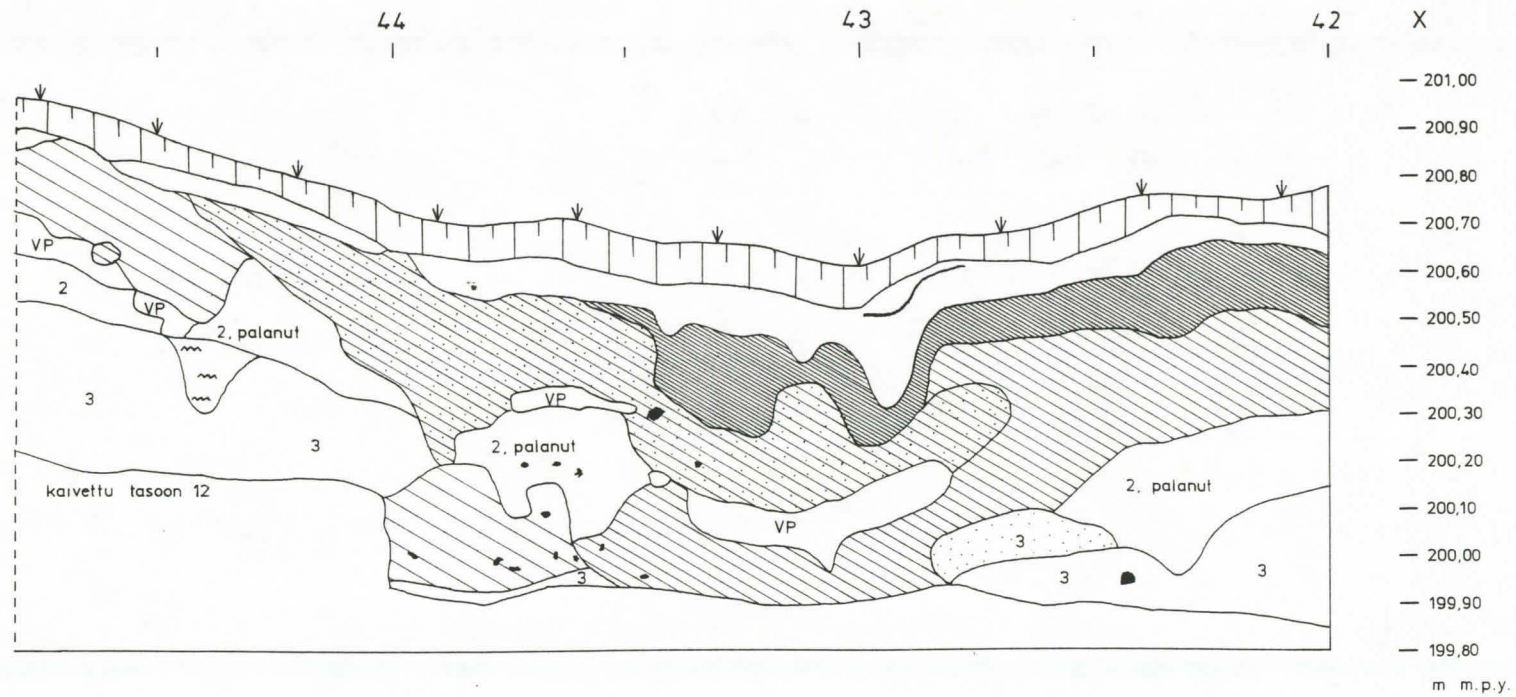
kp = 200,24 m m.p.y. kone = 164

piirt. P. Rautiainen

Vaaitusluvut on muutettu absoluut-
tisiksi korkeuksiksi

1	turve		likamaa
2	rikastunut maa		tumma likamaa
3	pohjamaa		likamaa, jossa nokea
	pohjamaa, jossa nokea	VP	valkea palanut hiekka
	vaalea likamaa		kova ruosteinen maa
	huuhtoutunut maa		hiiltä

poikkileikkaus lännestä katsottuna

SUOMUSSALMI MIKONSÄRKKÄ

PÄIVI KONTIO 1991

POIKKILEIKKAUSKARTTA X 41,8/Y 199,45 - X 42/Y 202,5

MK 1:10 50 cm

kp = 200,24 m m.p.y. kone = 164

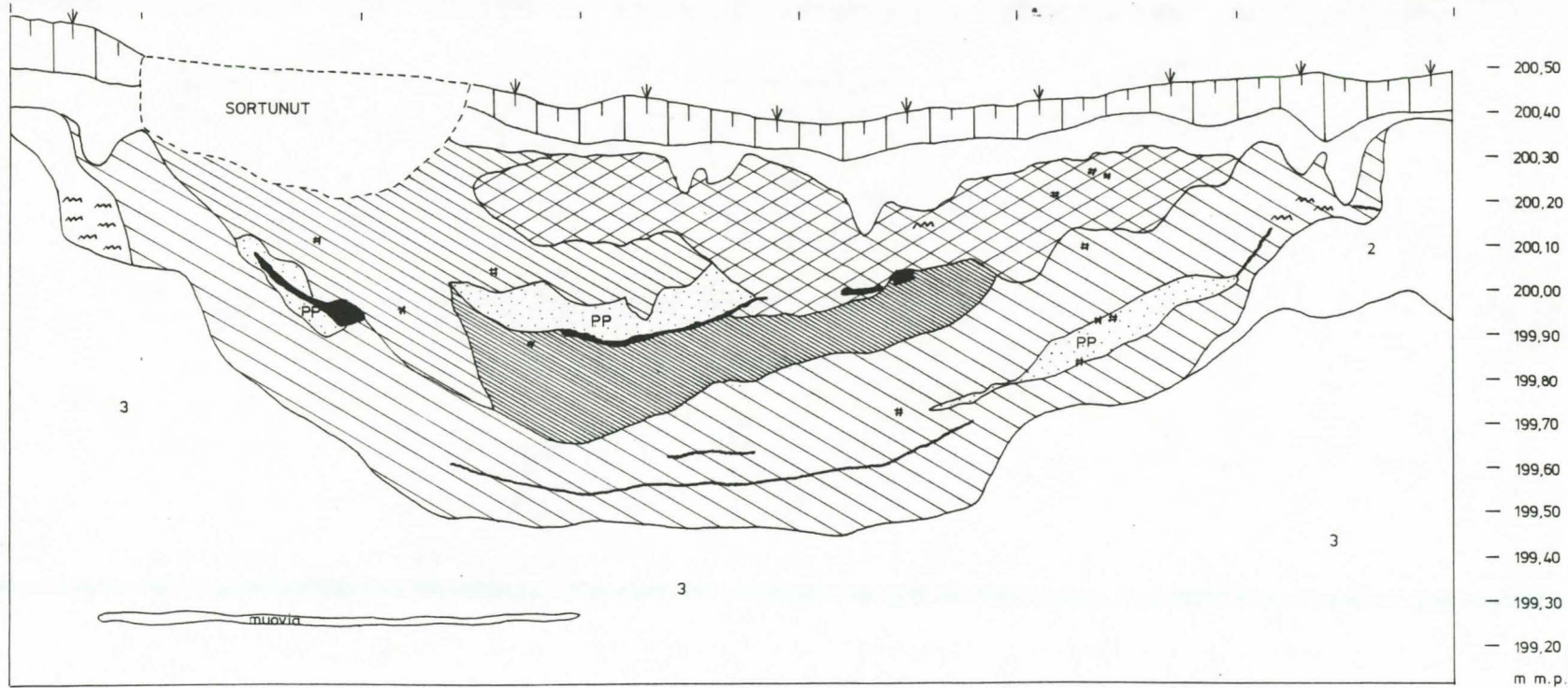
piirt. L. Grundberg

Vaaitusluvut on muutettu absoluuttisiksi korkeuksiksi

- turve
- huuhtoutunut maa
- rikastunut maa
- pohjamaa
- vaalea likamaa
- likamaa
- tumma likamaa
- punainen palanut maa, jossa nokea
- tumma punaruskea/keltaruskea palanut maa
- kova ruosteinen maa
- hiiltä
- yksittäinen hiili

X 41,8/Y 199,45

X 42/Y 202,5

SUOMUSSALMI MIKONSÄRKKÄ

PÄIVI KONTIO 1991

POIKKILEIKKAUSKARTTA X = 43,90 - 45 Y = 196

MK 1:10 50 cm

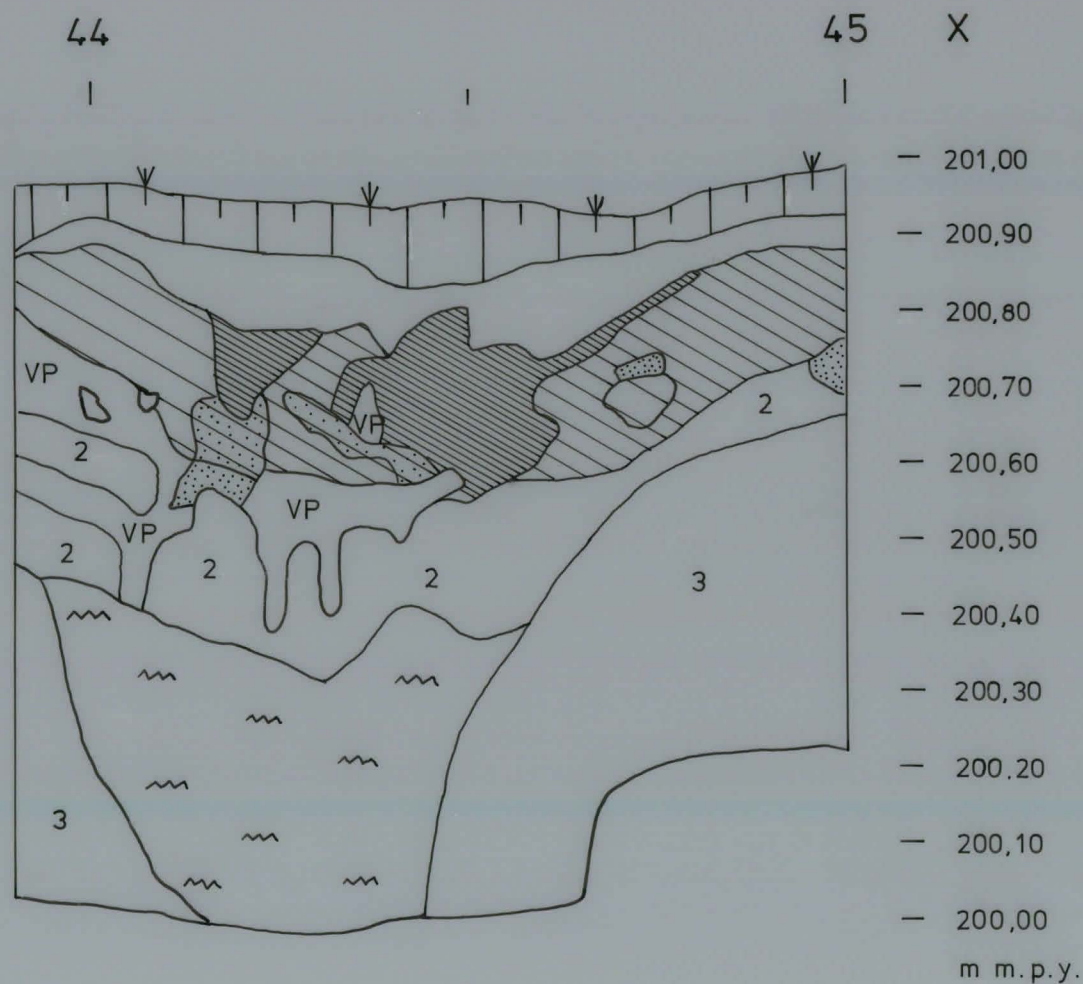
kp = 200,24 m m.p.y. kone = 164

piirt. P. Rautiainen

Vaaitusluvut on muutettu abso-
luuttisiksi korkeuksiksi

- turve
- huuhtoutunut maa
- rikastunut maa
- pohjamaa
- vaalea likamaa
- likamaa
- tumma likamaa
- valkea palanut maa
- nokimaa
- likamaa, jossa nokea

poikkileikkaus idästä katsottuna

SUOMUSSALMI MIKONSÄRKKÄ

PÄIVI KONTIO 1991

POIKKILEIKKAUSKARTTA X=46-50 Y=194

MK 1:10 50 cm

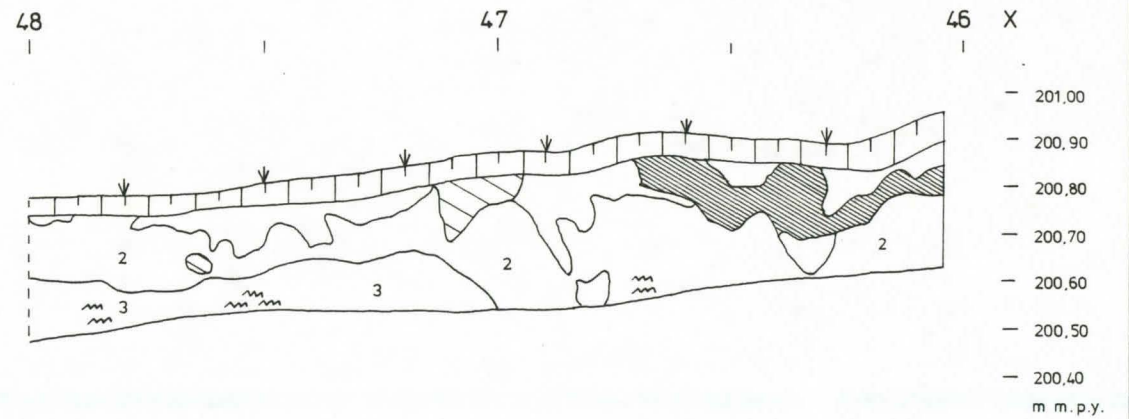
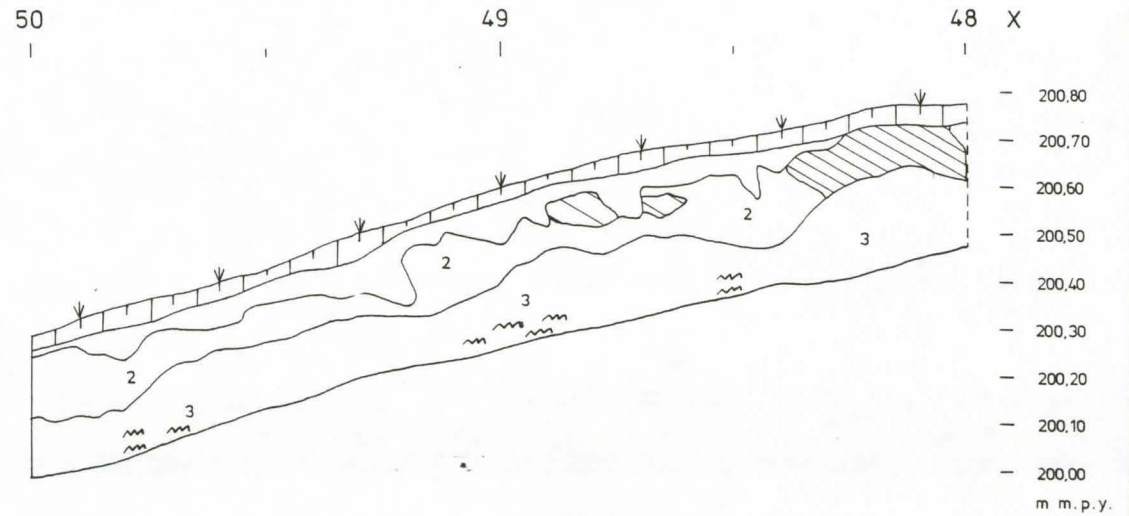
kp = 200,24 m m.p.y. kone = 164

piirt. L. Grundberg

Vaaitusluvut on muutettu absoluut -
tisiksi korkeuksiksi

- turve
- huuhtoutunut maa
- rikastunut maa
- pohjamaa
- vaalea likamaa
- likamaa
- tumma likamaa
- kova ruosteinen maa

poikkileikkaus lännestä katsottuna

SUOMUSSALMI MIKONSÄRKKÄ

PÄIVI KONTIO 1991

POIKKILEIKKAUSKARTTA X = 42 Y = 178 - 182

MK 1:10 50 cm

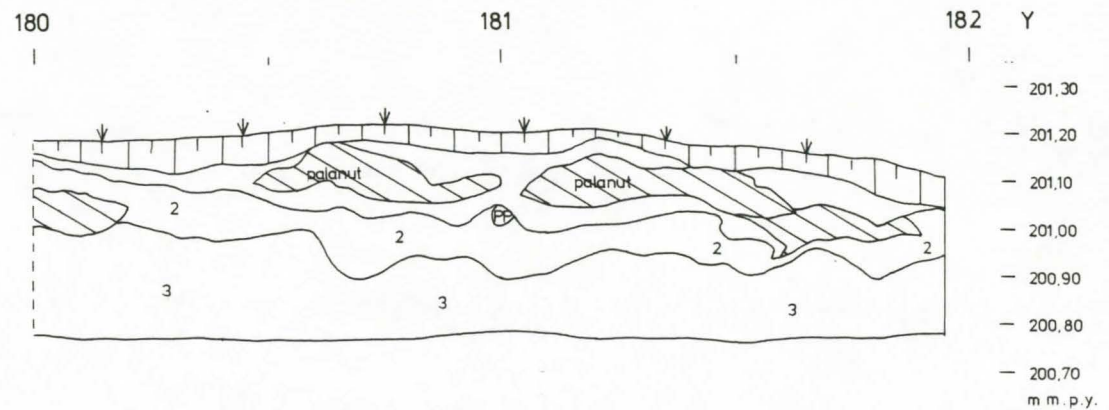
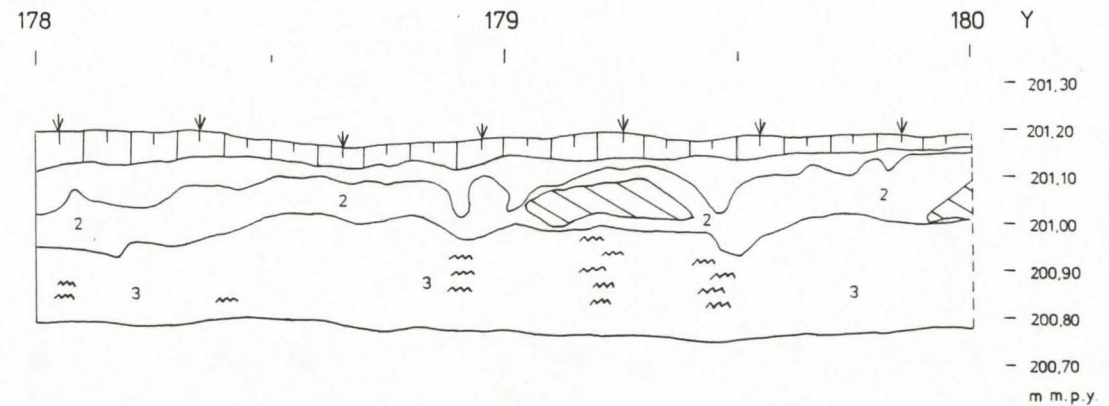
kp = 200,24 m m.p.y. kone = 164

piirt. L. Grundberg

Vaaitusluvut on muutettu absoluut-
tisiksi korkeuksiksi

- turve
- huuhtoutunut maa
- rikastunut maa
- pohjamaa
- vaalea likamaa
- punainen palanut maa
- kova ruosteinen maa

Poikkileikkaus pohjoisesta katsottuna

SUOMUSSALMI MIKONSÄRKKÄ

PÄIVI KONTIO 1991

POIKKILEIKKAUSKARTTA X44/Y200 - 205,70

MK 1:10 50 cm

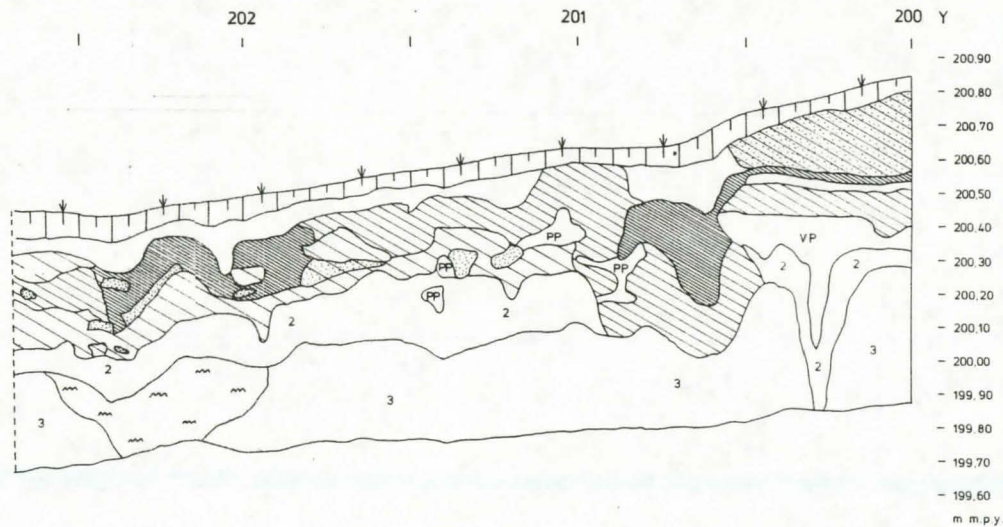
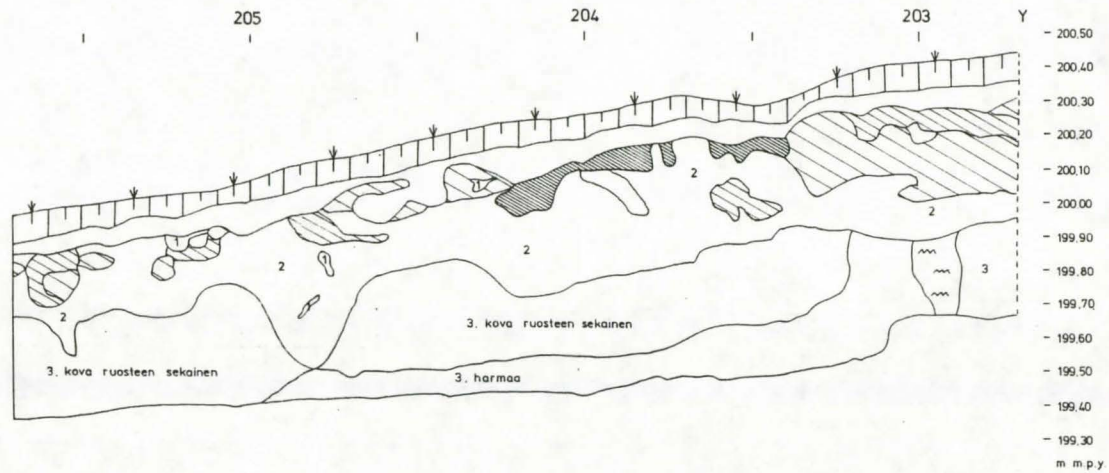
kp = 200,24 m m.p.y. kone = 164

piirt. P. Rautiainen

Vaaitusluvut on muutettu absoluuttisiksi korkeuksiksi

- 1 turve
- 2 huuhtoutunut maa
- 2 rikastunut maa
- 3 pohjamaa
- / vaalea likamaa
- / likamaa
- / tumma likamaa
- / likamaa, jossa nokea
- / nokimaa
- ~ kova ruosteinen maa
- PP punainen palanut maa
- VP valkea palanut maa

Poikkileikkaus pohjoisesta katsottuna

SUOMUSSALMI MIKONSÄRKKÄ

PÄIVI KONTIO 1991

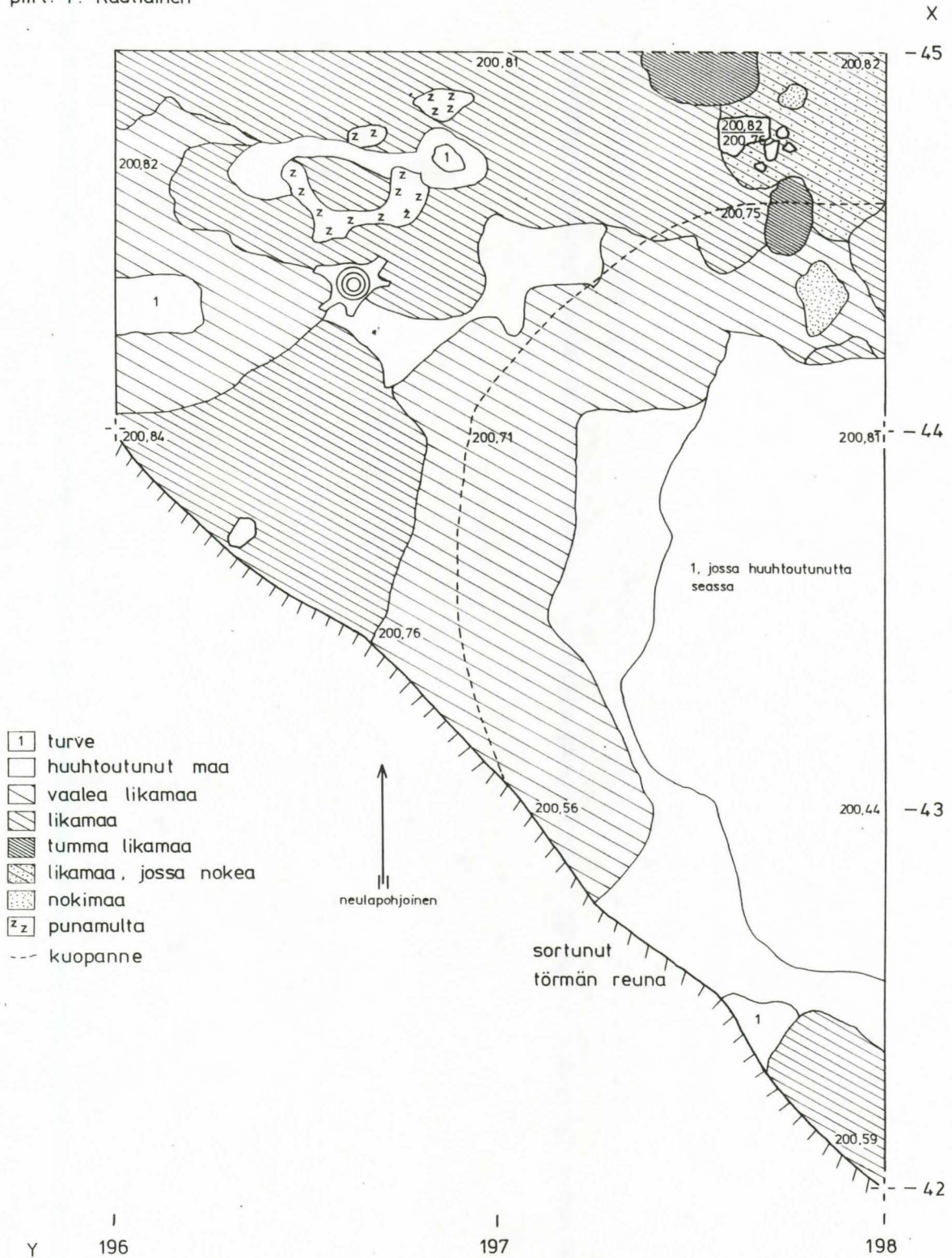
YKSITYISKOHTAKARTTA TASO 1 = 5 cm

MK 1-10 50 cm

kp = 200,24 m m.p.y. kone = 164

piirt. P. Rautiainen

Vaaitusluvut on muutettu absoluut-
tisiksi korkeuksiksi

SUOMUSSALMI MIKONSÄRKKÄ

PÄIVI KONTIO 1991

YKSITYISKOHTAKARTTA TASO 2 = 10 cm

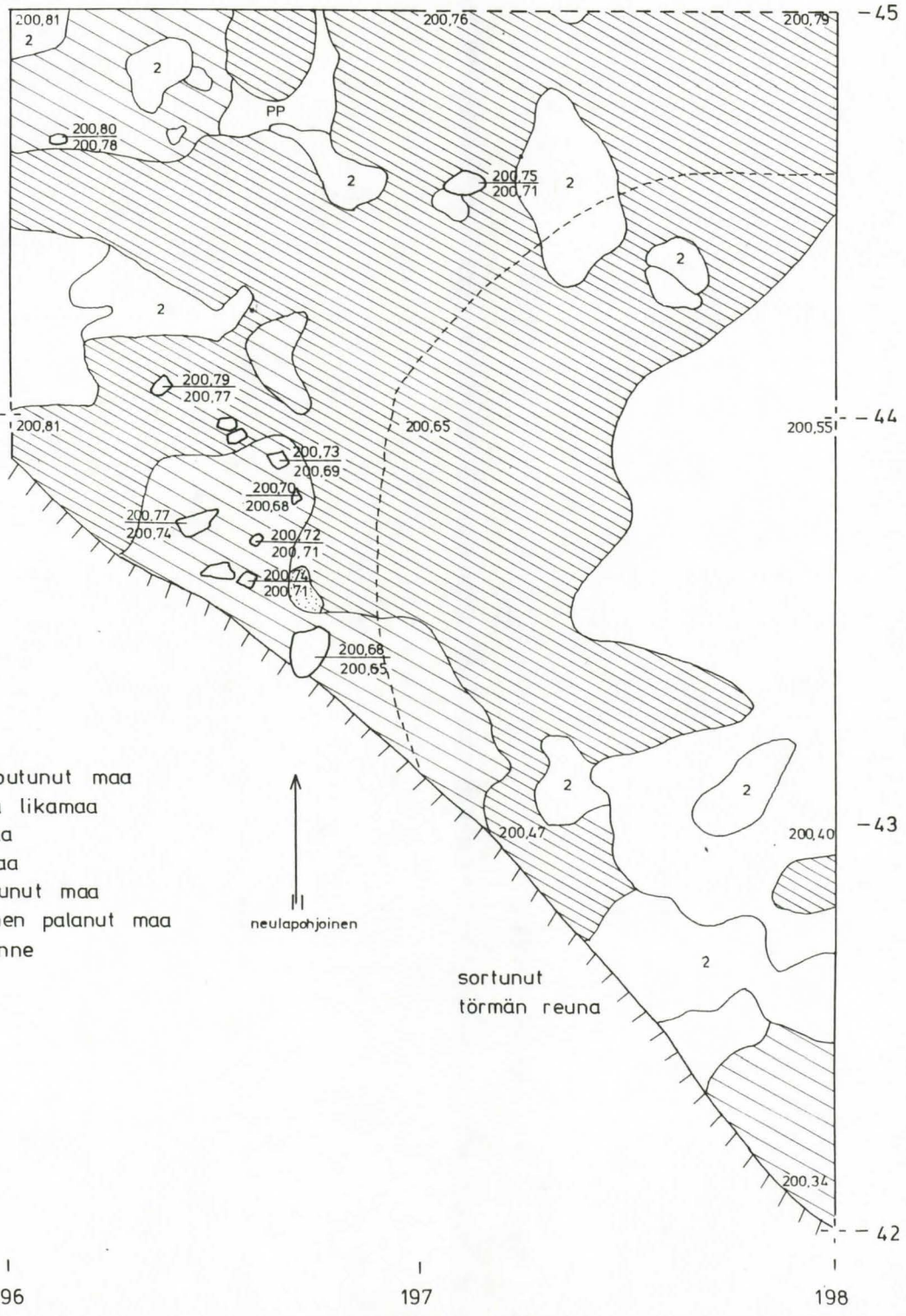
MK 1:10 50cm

kp = 200,24 m m p y kone = 164

piirt. P. Rautiainen

Vaaitusluvut on muutettu absoluuttisiksi korkeuksiksi

X

- 1 turve
- huuhtoutunut maa
- ▨ vaalea likamaa
- ▩ likamaa
- ▧ nokimaa
- 2 rikastunut maa
- PP punainen palanut maa
- - - kuopanne

sortunut törmän reuna

Y 196 197 198 X -42 -43 -44 -45

SUOMUSSALMI MIKONSÄRKKÄ

PÄIVI KONTIO 1991

YKSITYISKOHTAKARTTA TASO 3 = 15cm

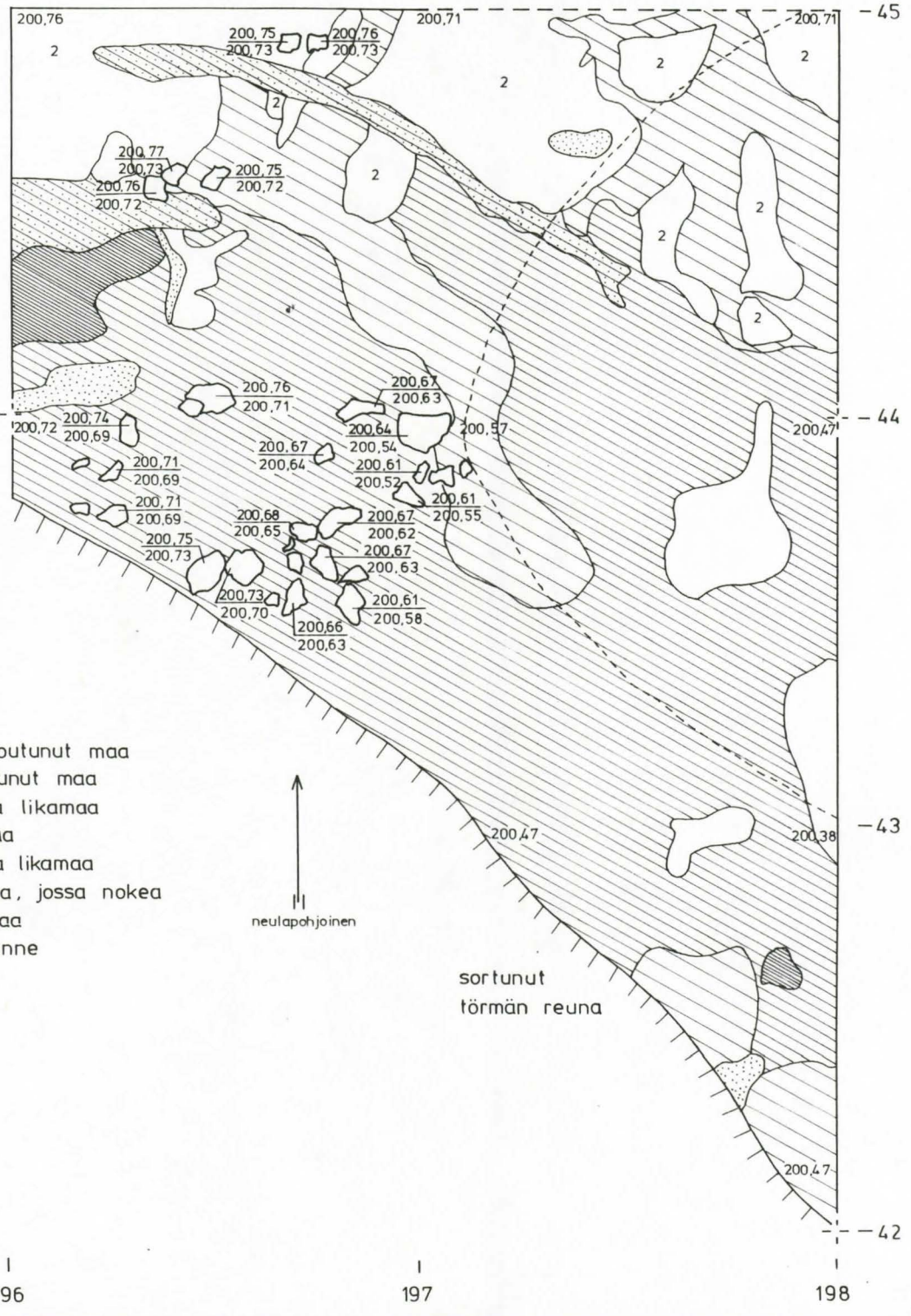
MK 1:10 50cm

kp = 200,24m m.p.y. kone = 164

piirt. P. Rautiainen

Vaaitusluvut on muutettu absoluuttisiksi korkeuksiksi

X

- huuhtoutunut maa
- rikastunut maa
- vaalea likamaa
- likamaa
- tumma likamaa
- likamaa, jossa nokea
- nokimaa
- kuopanne

sortunut
törmän reuna

Y 196

197

198

SUOMUSSALMI MIKONSÄRKKÄ

PÄIVI KONTIO 1991

YKSITYISKOHTAKARTTA TASO 4 = 20 cm

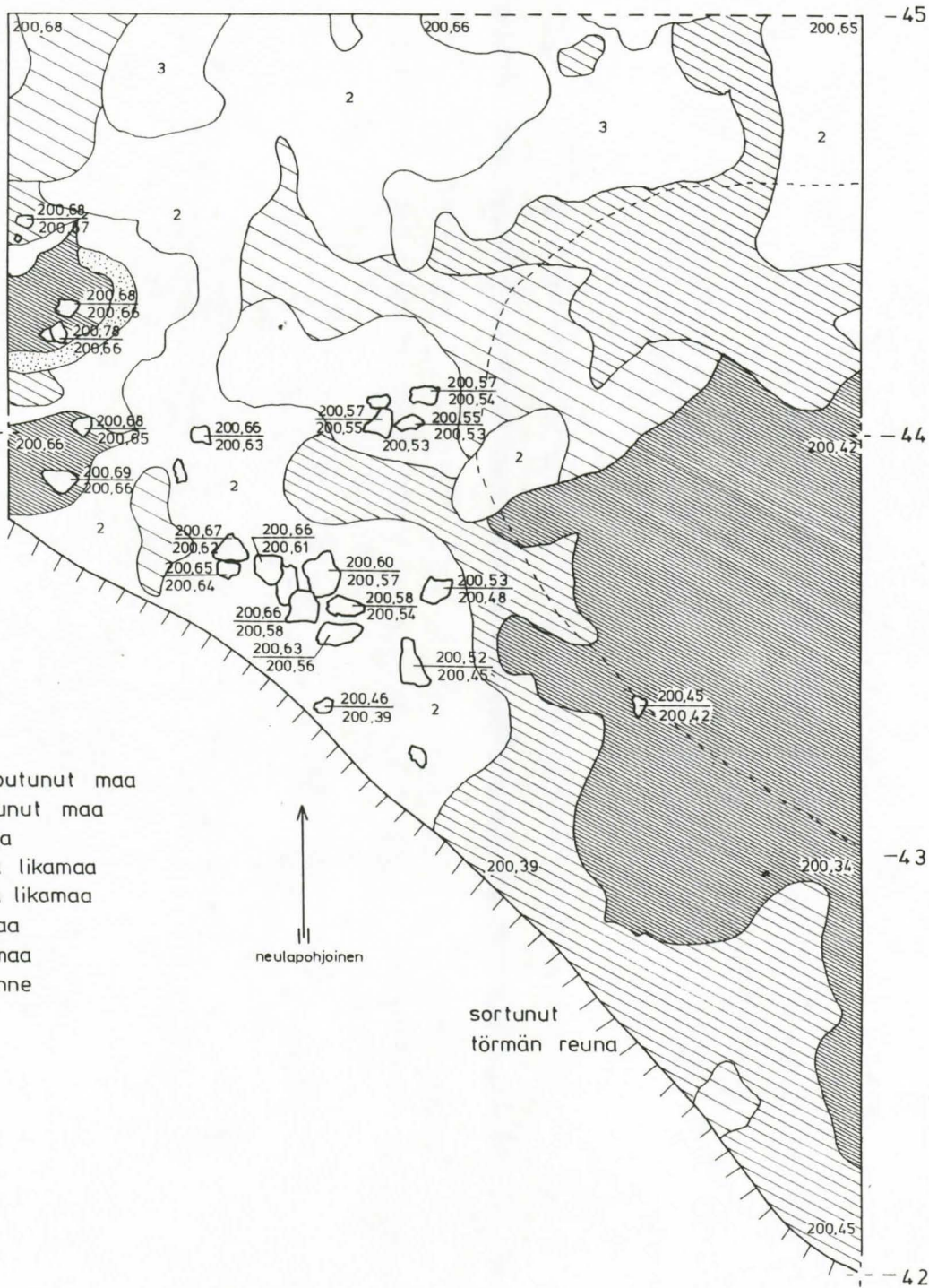
MK 1:10 50cm

kp = 200,24 m m.p.y. kone = 164

piirt. P. Rautiainen

Vaaitusluvut on muutettu absoluuttisiksi korkeuksiksi

X

- huuhtoutunut maa
- rikastunut maa
- likamaa
- vaalea likamaa
- tumma likamaa
- nokimaa
- pohjamaa
- kuopanne

↑
neulapohjoinen

sortunut
törmän reuna

Y 196

197

198

SUOMUSSALMI MIKONSÄRKKÄ

PÄIVI KONTIO 1991

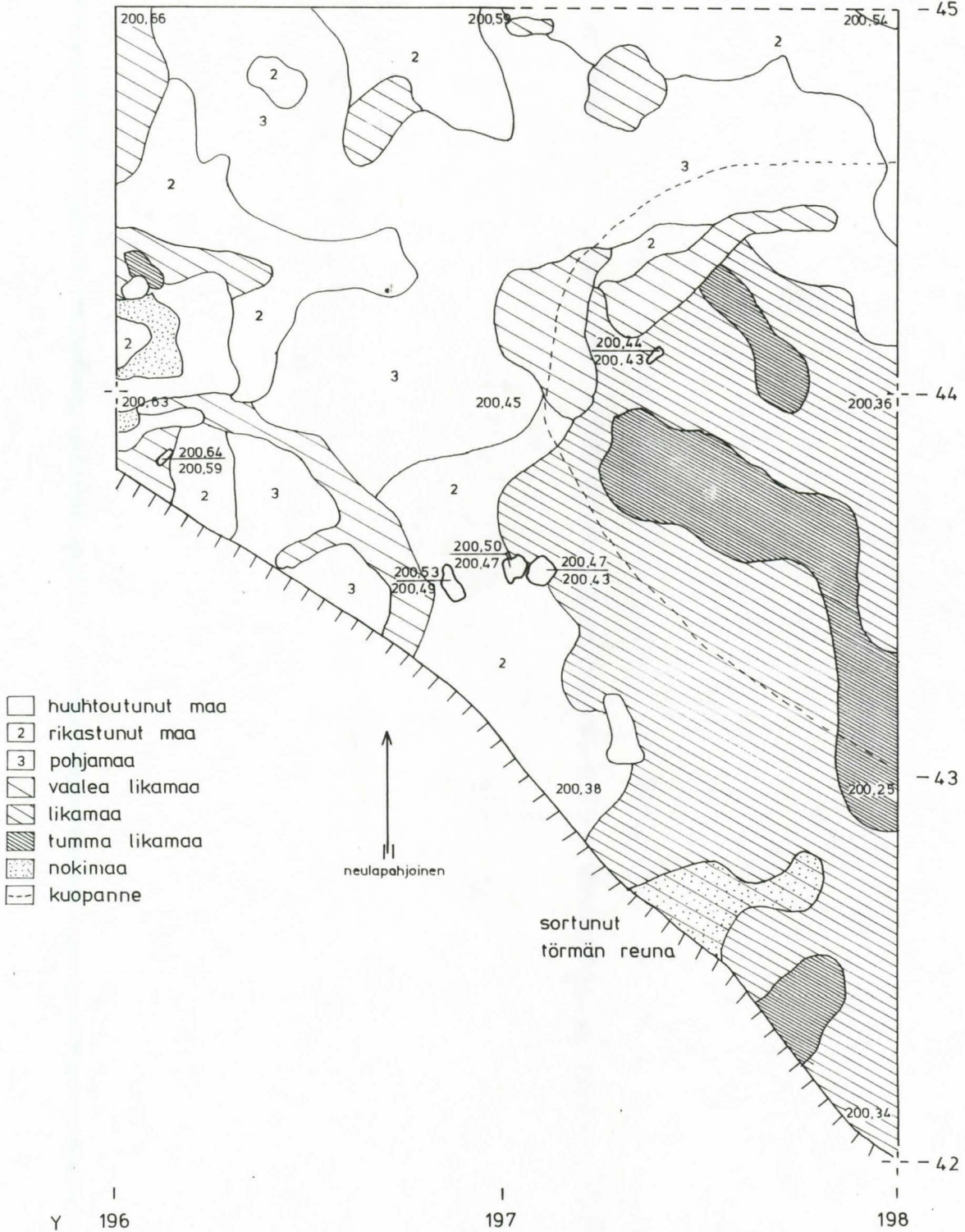
YKSITYISKOHTAKARTTA TASO 5 = 25cm

MK 1:10 50cm

kp = 200,24 m m.p.y. kone = 164

piirt. P. Rautiainen

Vaaitusluvut on muutettu absoluuttisiksi korkeuksiksi

SUOMUSSALMI MIKONSÄRKKÄ

PÄIVI KONTIO 1991

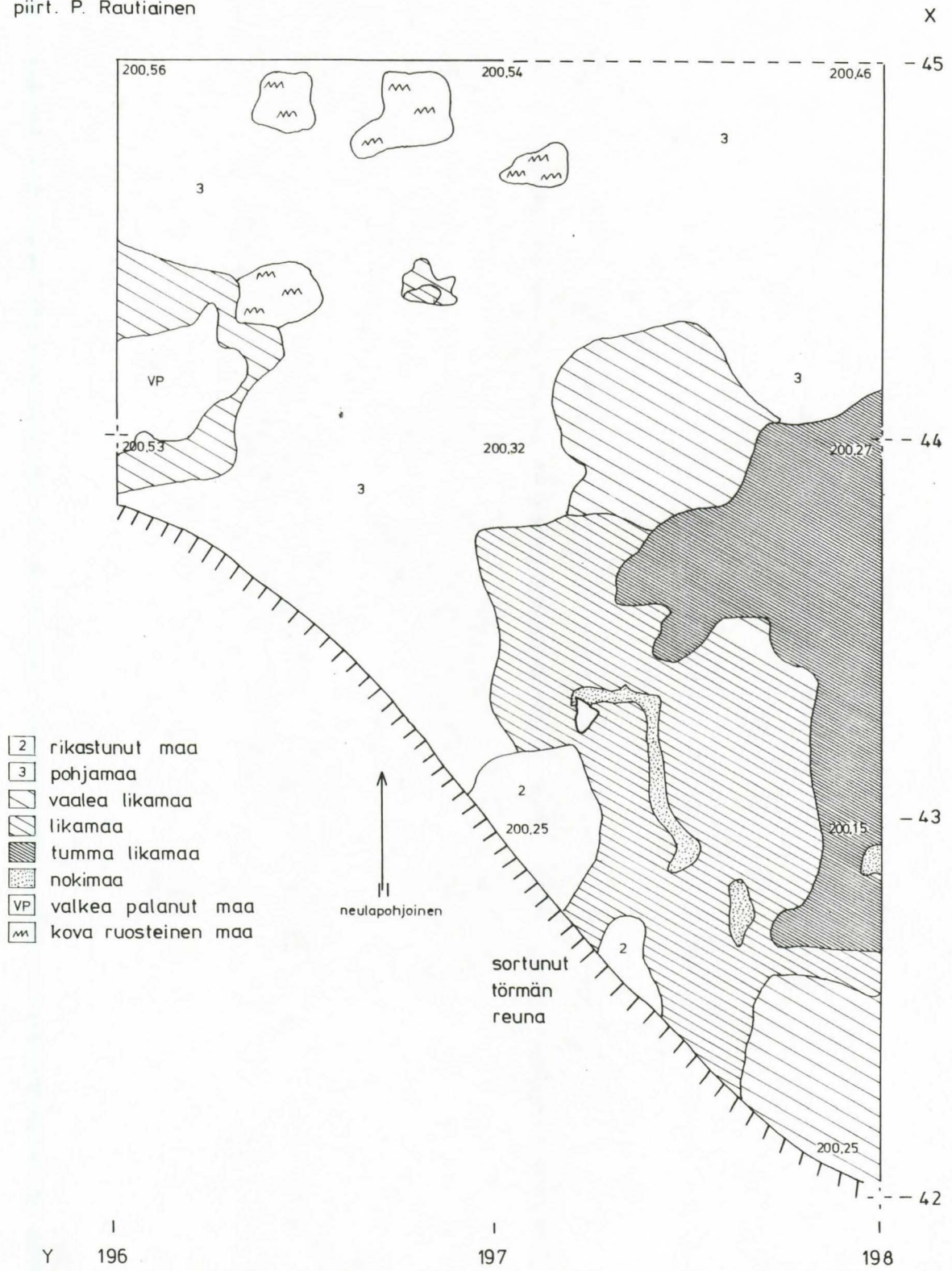
YKSITYISKOHTAKARTTA TASO 7 = 35 cm

MK 1:10 50 cm

kp = 200,24 m m.p.y. kone = 164

piirt. P. Rautiainen

Vaaitusluvut on muutettu absoluut-
tisiksi korkeuksiksi

SUOMUSSALMI MIKONSÄRKKÄ

PÄIVI KONTIO 1991

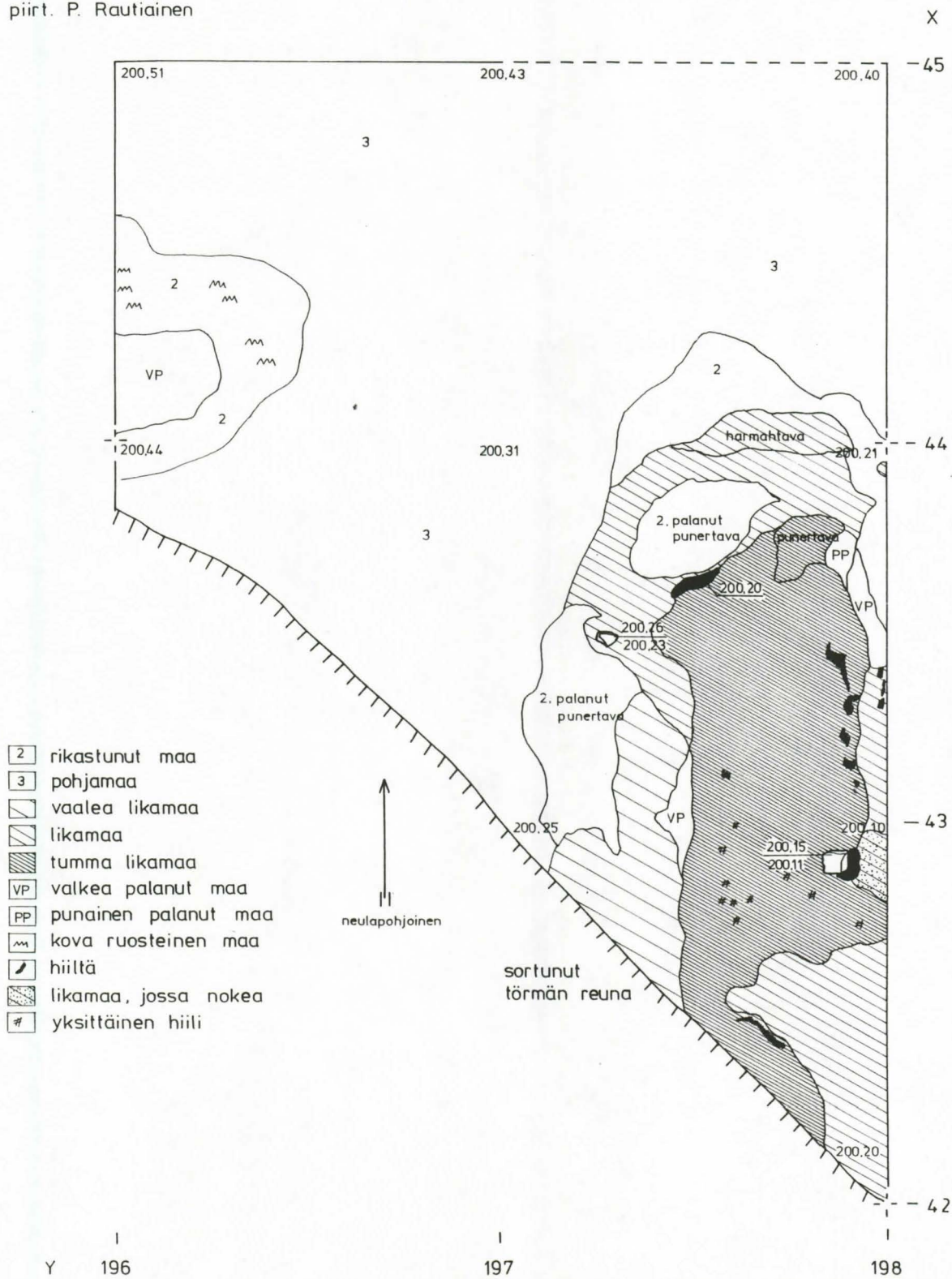
YKSITYISKOHTAKARTTA TASO 8 = 40 cm

MK 1:10 50 cm

kp = 200,24 m m.p.y. kone = 164

piirt. P. Rautiainen

Vaaitusluvut on muutettu absoluut-
tisiksi korkeuksiksi

SUOMUSSALMI MIKONSÄRKKÄ
PÄIVI KONTIO 1991

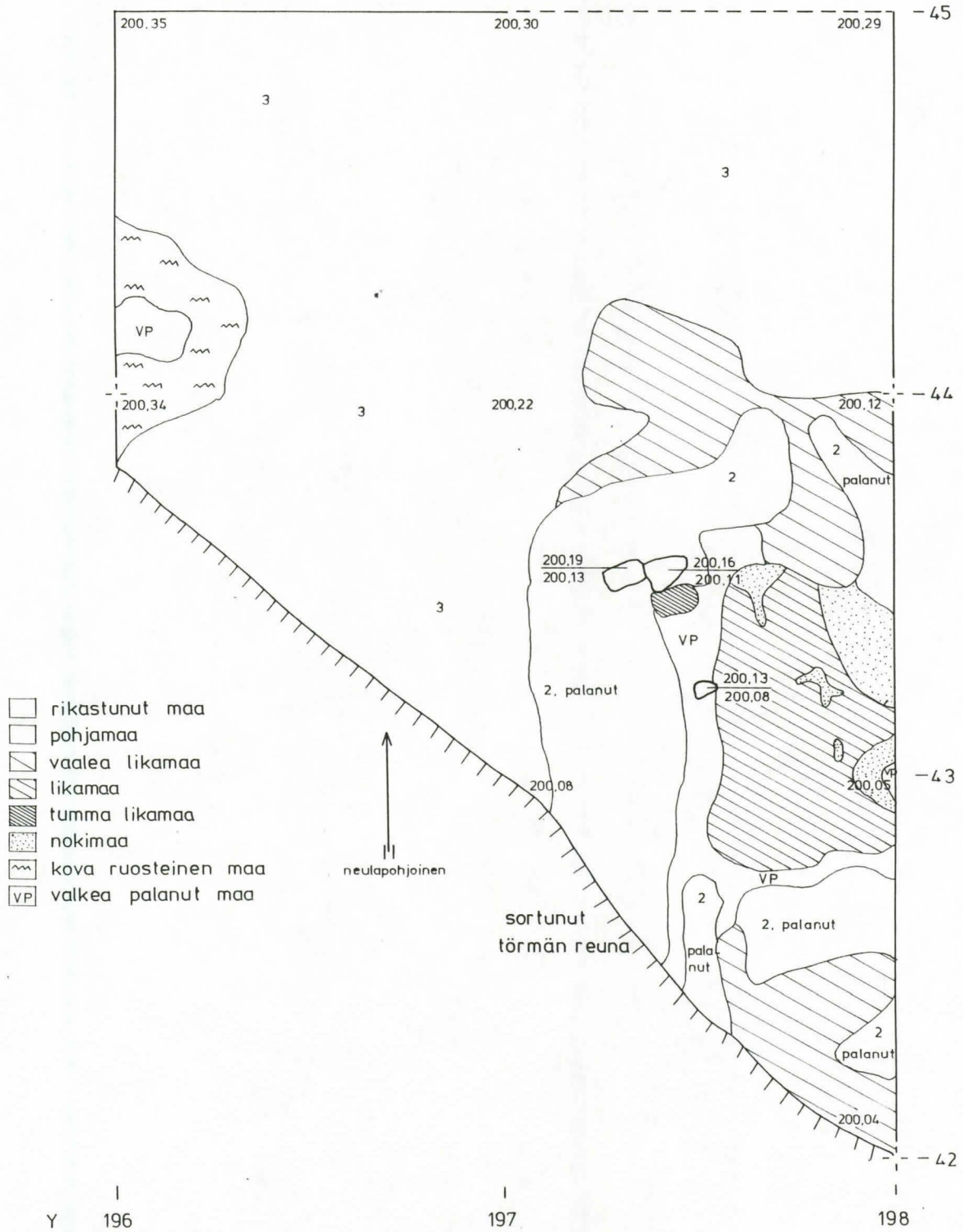
YKSITYISKOHTAKARTTA TASO 10 = 50 cm

MK 1:10 50cm

kp = 200,24 m m.p.y. kone = 164

piirt. P. Rautiainen

Vaaitusluvut on muutettu absoluuttisiksi korkeuksiksi

SUOMUSSALMI MIKONSÄRKKÄ

PÄIVI KONTIO 1991

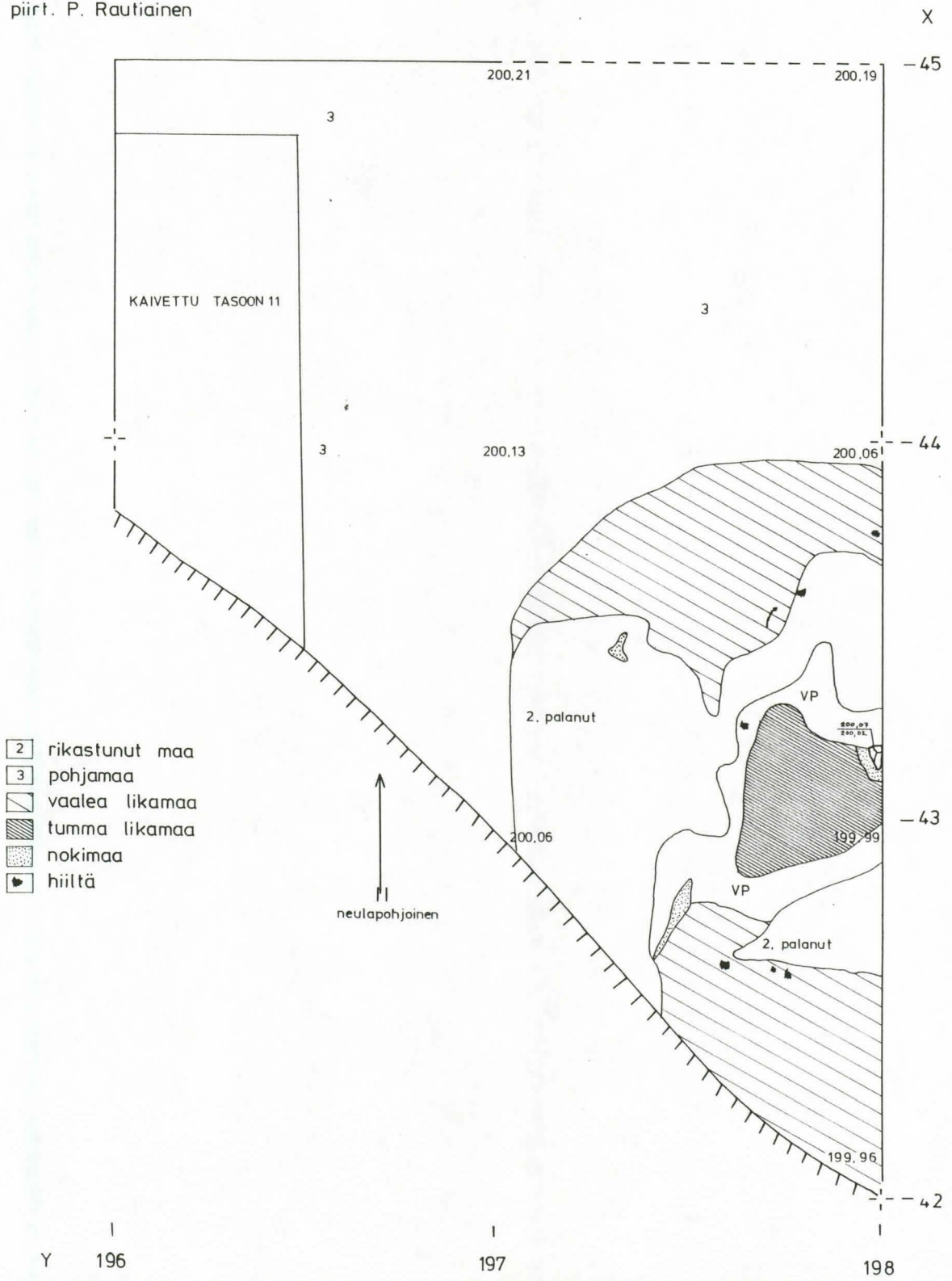
YKSITYISKOHTAKARTTA TASO 12 = 60 cm

MK 1:10 50cm

kp = 200,24 m m.p.y. kone = 164

piirt. P. Rautiainen

Vaaitusluvut on muutettu absoluut-
tisiksi korkeuksiksi

SUOMUSSALMI MIKONSÄRKKÄ

PÄIVI KONTIO 1991

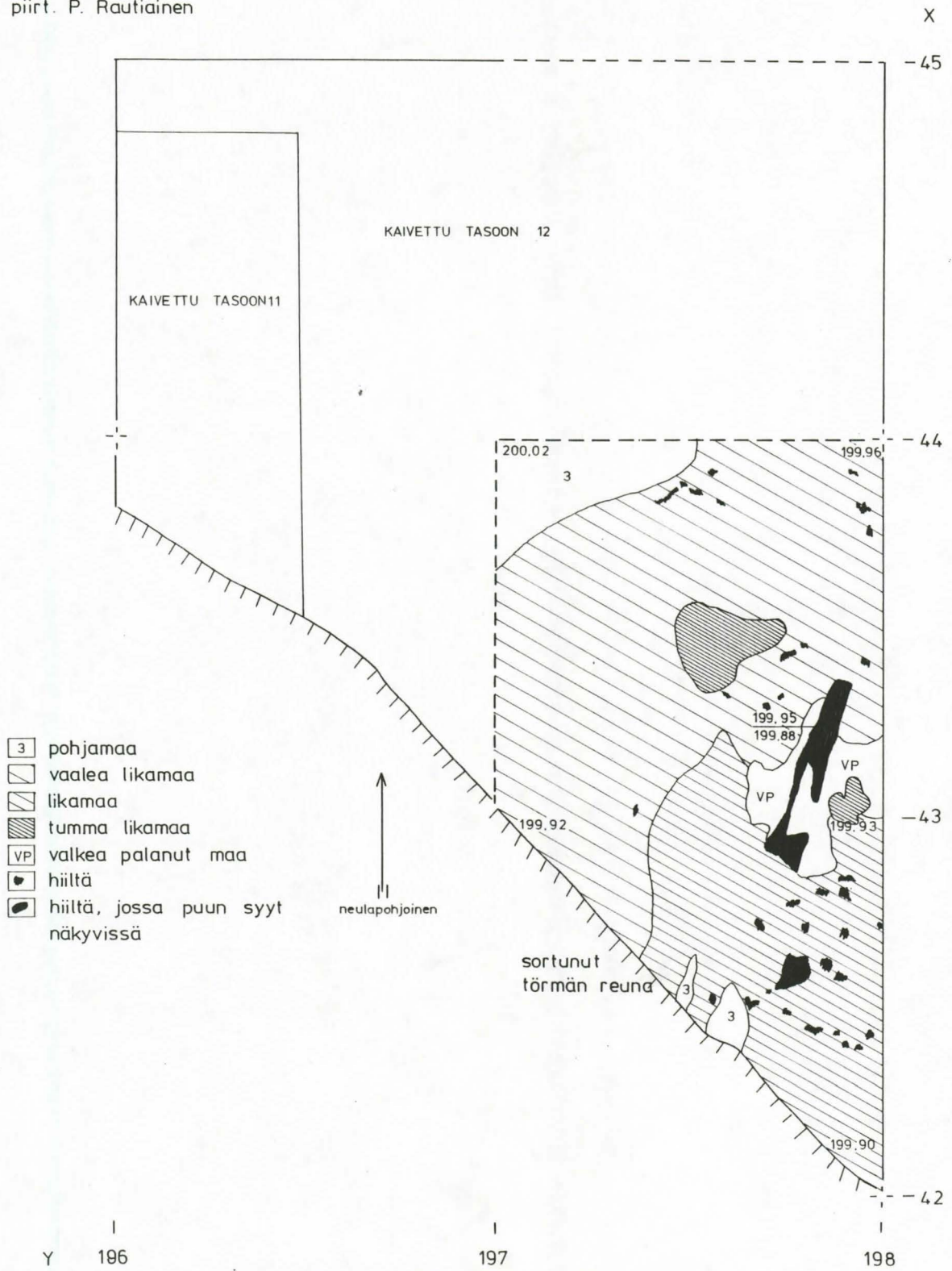
YKSITYISKOHTAKARTTA TASO 14 = 70 cm

MK 1:10 50cm

kp = 200,24 m m.p.y. kone = 164

piirt. P. Rautiainen

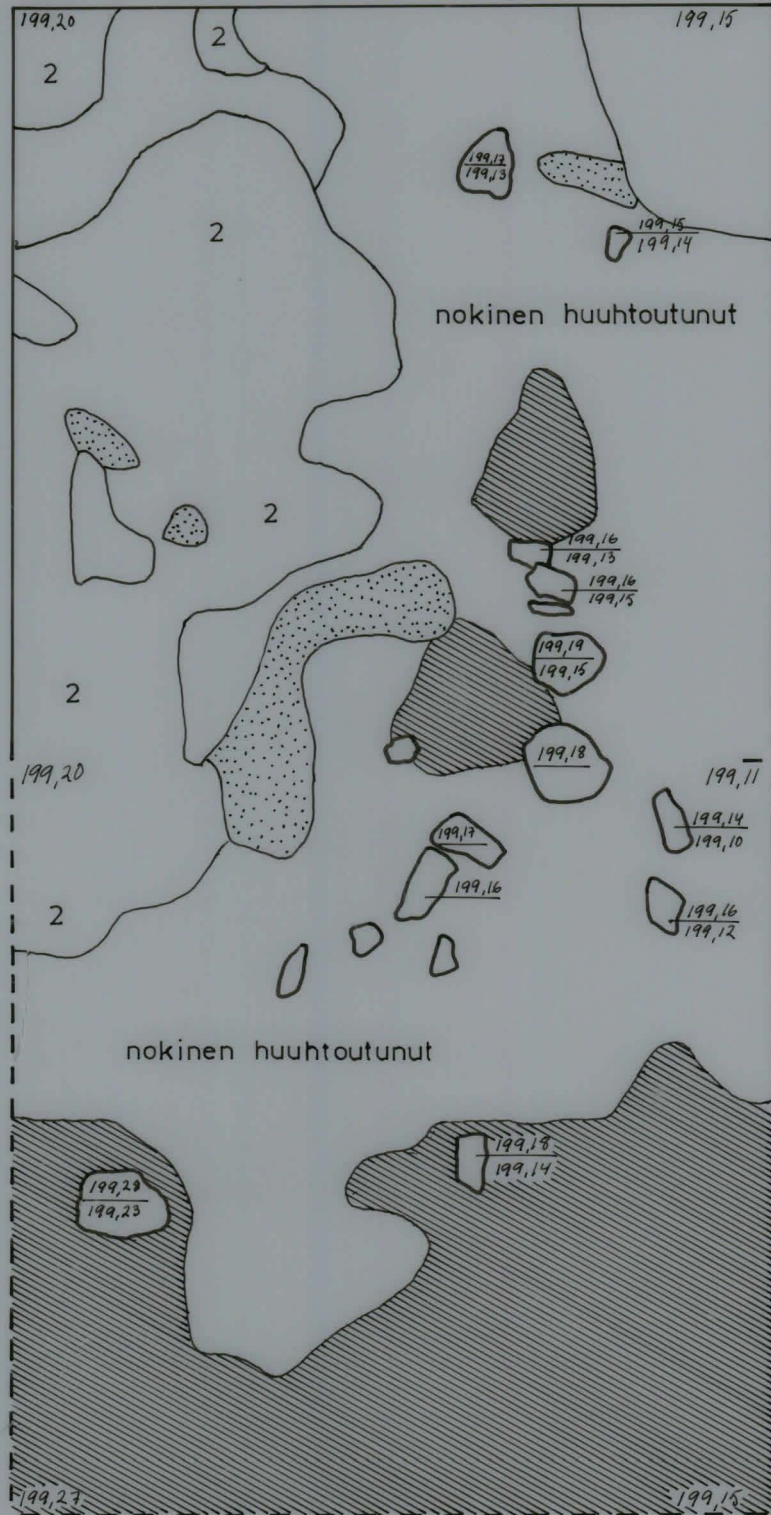
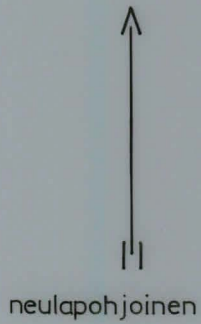
Vaaitusluvut on muutettu absoluut-
tisiksi korkeuksiksi

Y 209

210

- huuhtoutunut maa
- rikastunut maa
- tumma likamaa
- nokimaa

SUOMUSSALMI MIKONSÄRKKÄ

PÄIVI KONTIO 1991

YKSITYISKOHTAKARTTA TASO 2 = 10 cm

MK 1 : 10 50 cm

kp = 200,24 m m.p.y.

piirt. P. Rautiainen

SUOMUSSALMI MIKONSÄRKKÄ

PÄIVI KONTIO 1991

YKSITYISKOHTAKARTTA TASA 3 = 15 cm

MK 1:10 50 cm

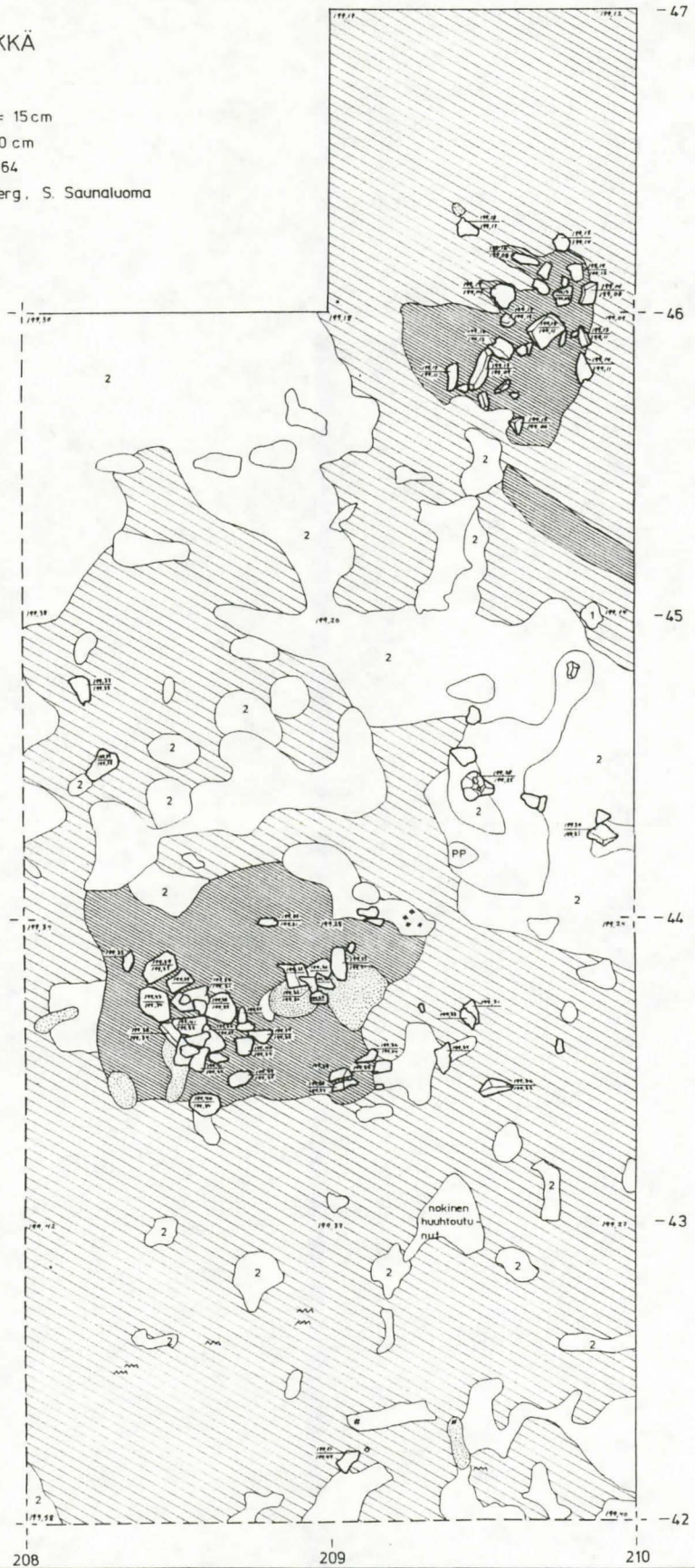
kp = 200,24 m m.p.y. kone = 164

piirt. P. Rautiainen, L. Grundberg, S. Saunaluoma

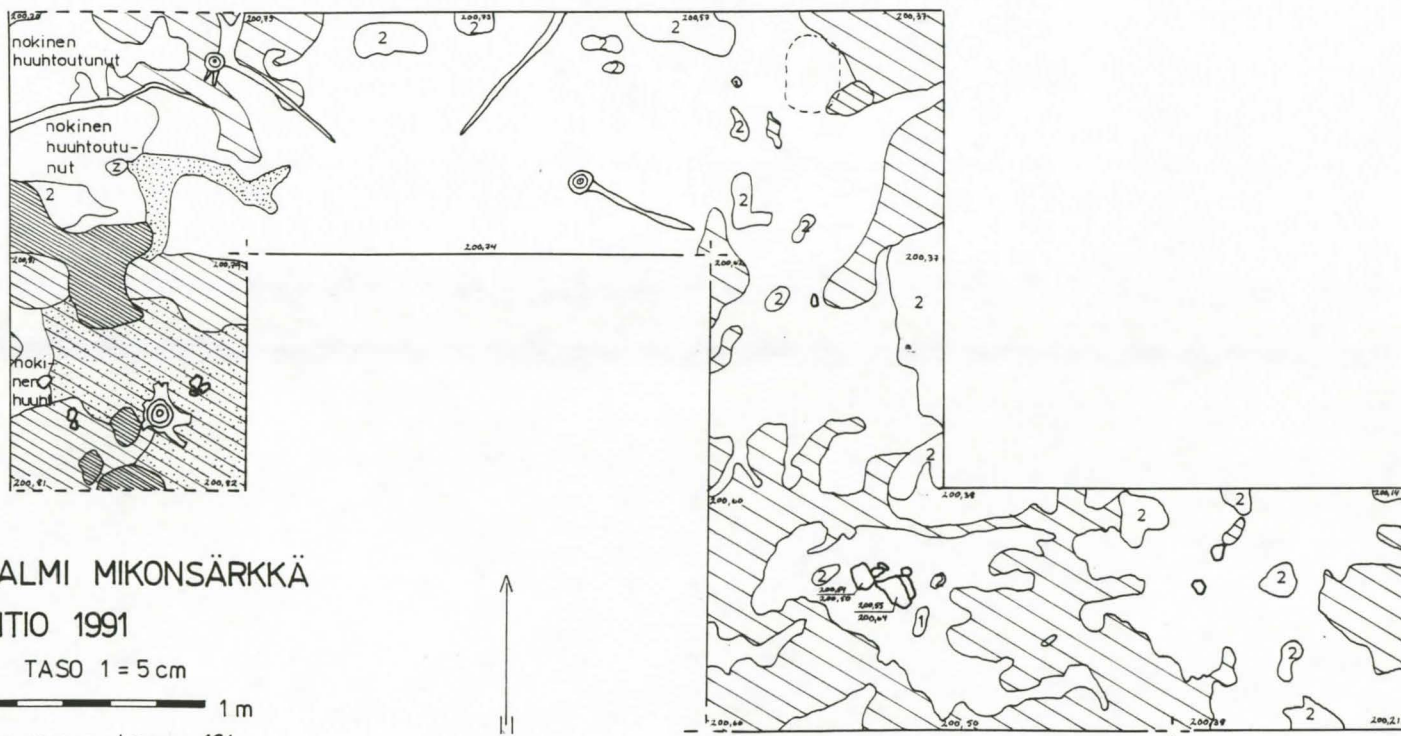

- 1 turve
- huuhtoutunut maa
- 2 rikastunut maa
- likamaa
- tumma likamaa
- nokimaa
- kova ruosteinen maa
- yksittäinen hiili

Vaaitusluvut on muutettu
absoluuttisiksi korkeuksiksi

Y | 198 | 200 | 202 |

SUOMUSSALMI MIKONSÄRKKÄ

PÄIVI KONTIO 1991

TASOKARTTA TASO 1 = 5 cm

MK 1:20 1 m

kp = 200,24 m m.p.y. kone = 164

piirt. S. Saunaluoma, P. Rautiainen

Vaaitusluvut on muutettu absoluuttisiksi korkeuksiksi

- 1 turve
- huuhtoutunut maa
- 2 rikastunut maa
- vaalea likamaa
- likamaa
- tumma likamaa
- likamaa, jossa nokea
- nokimaa
- Z punamulta

- 46

- 44

X

Y 198 200 202

SUOMUSSALMI MIKONSÄRKKÄ

PÄIVI KONTIO 1991

TASOKARTTA TASO 3 = 15 cm

MK 1:20 1 m

kp = 200,24 m m.p.y kone = 164

piirt. S. Saunaluoma, P. Rautiainen

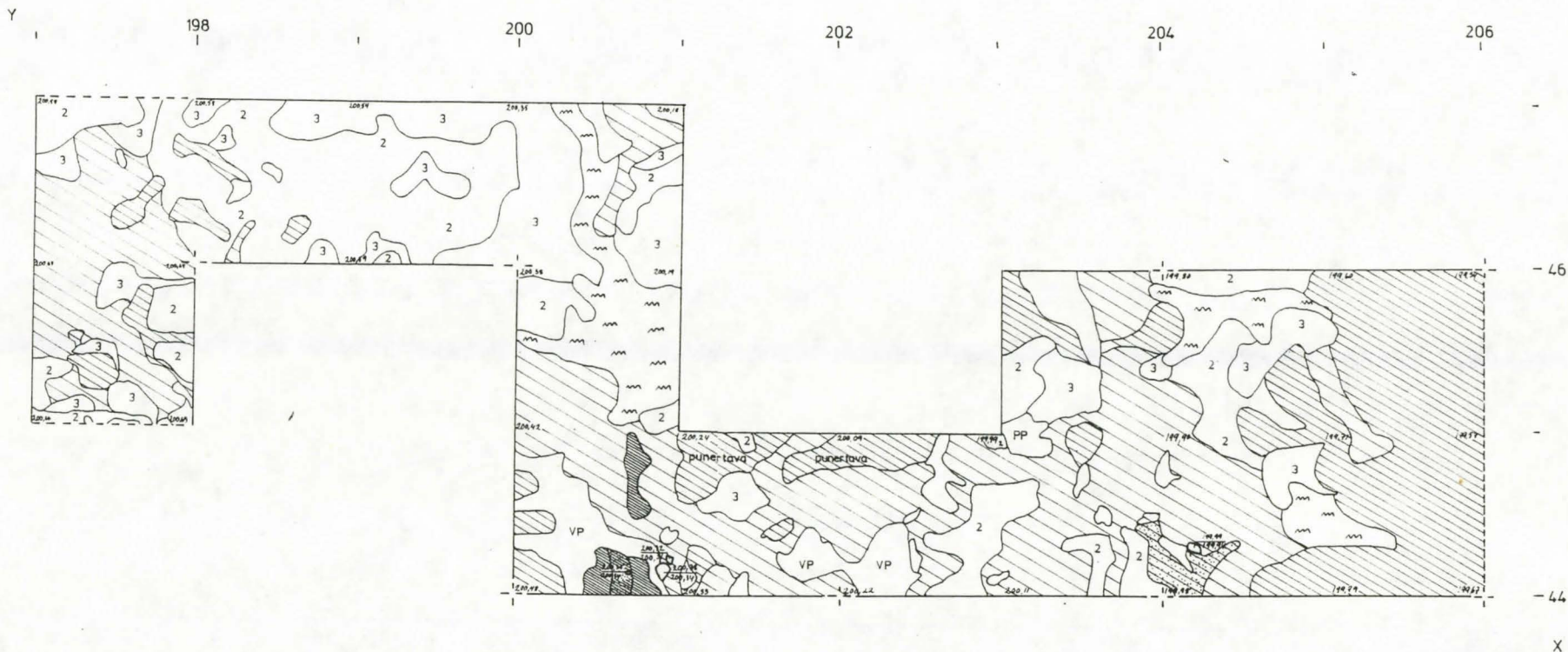
Vaaitusluvut on muutettu absoluuttisiksi korkeuksiksi

- huuhtoutunut maa
- rikastunut maa
- pohjamaa
- vaalea likamaa
- likamaa
- tumma likamaa
- nokimaa
- valkea palanut maa

- 46

- 44

X

SUOMUSSALMI MIKONSÄRKKÄ

PÄIVI KONTIO 1991

TASOKARTTA TASO 4 = 20 cm

MK 1:20 1 m

kp = 200,24 m m.p.y. kone = 164

piirt. P. Rautiainen

Vaaitusluvut on muutettu absoluuttisiksi
korkeuksiksi

- huuhtoutunut maa
- rikastunut maa
- pohjamaa
- vaalea likamaa
- likamaa
- tumma likamaa
- likamaa, jossa nokea
- kova ruosteinen maa
- valkea palanut maa
- punainen palanut maa
- tumma likamaa, jossa nokea

SUOMUSSALMI MIKONSÄRKKÄ

Y 200

202

204

PÄIVI KONTIO 1991

TASOKARTTA TASO 6 = 30 cm

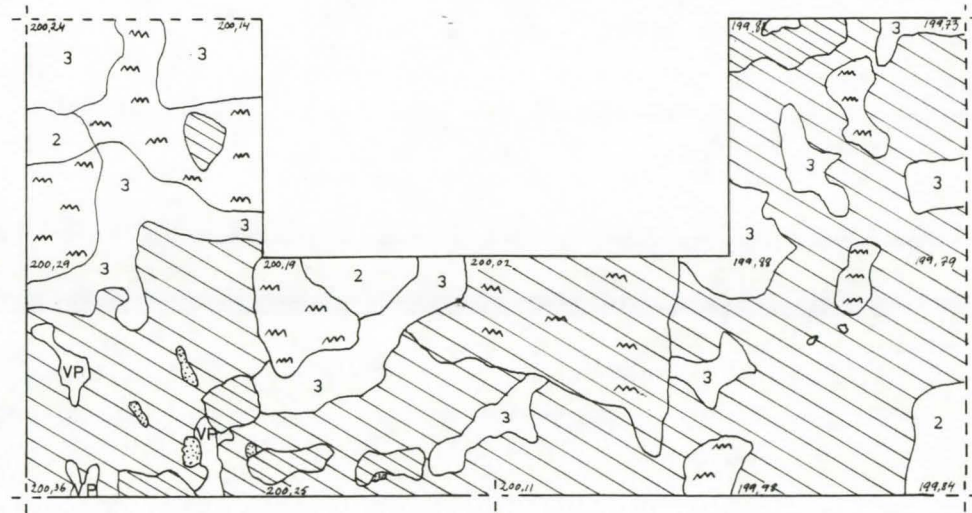
MK 1:20 1 m

kp = 200,24 m m.p.y. kone = 164

piirt. P. Rautiainen

Vaaitusluvut on muutettu absoluuttisiksi korkeuksiksi

- huuhtoutunut maa
- rikastunut maa
- pohjamaa
- vaalea likamaa
- likamaa
- nokimaa
- vaalea likamaa, jossa kovaa ruostetta
- kova ruosteinen maa
- valkea palanut hiekka

- 46

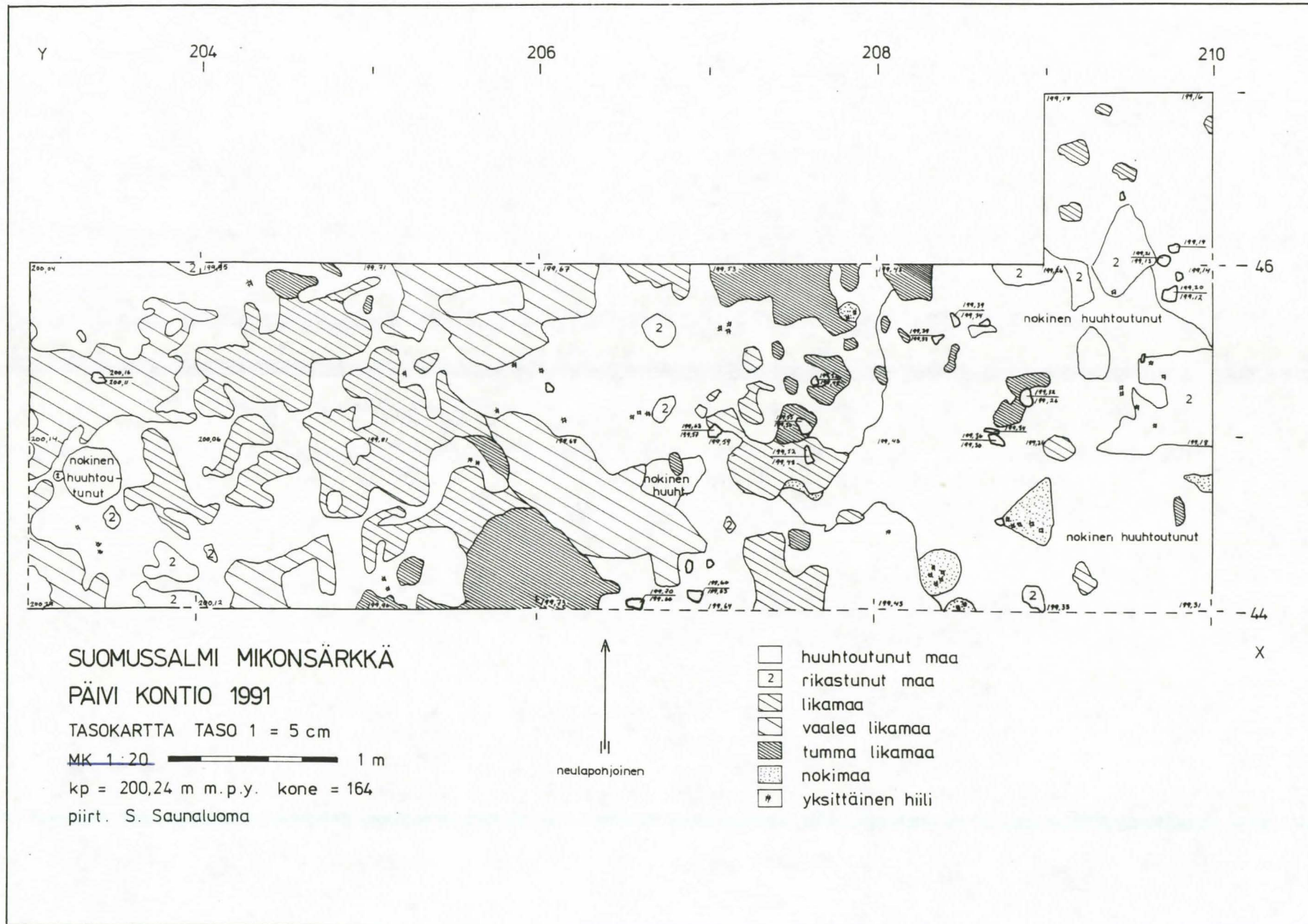
-

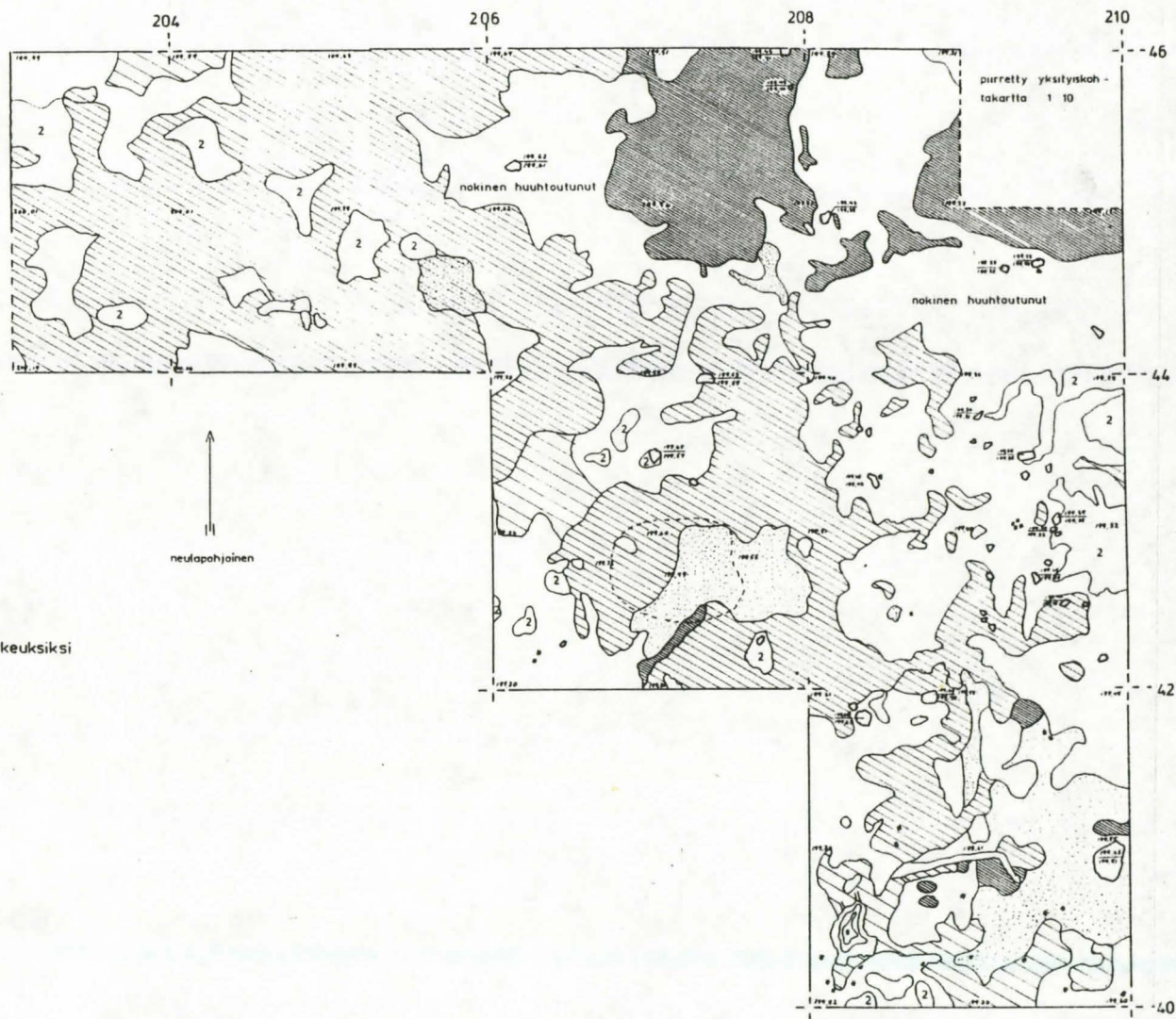
- 44

X

neulapohjoinen

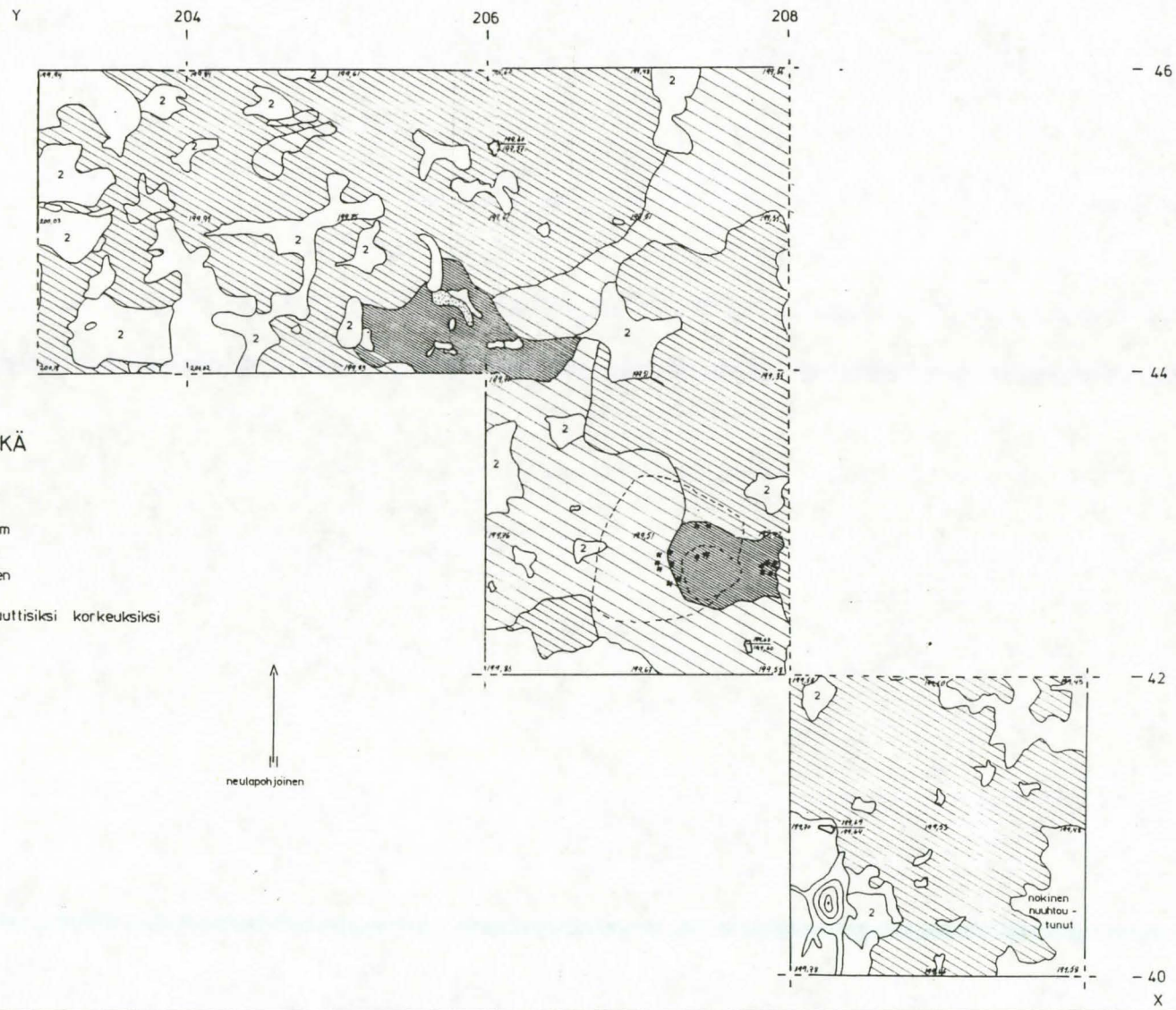

SUOMUSSALMI MIKONSÄRKKÄ
 PÄIVI KONTIO 1991
 TASOKARTTA TASO 2 = 10 cm
 MK 1-20 1 m
 kp = 200,24 m m.p.y. kone = 164
 piirt. S. Saunaluoma . P. Rautiainen

Vaaitusluvut on muutettu absoluuttisiksi korkeuksiksi

- huuhoutunut maa
- 2 rikastunut maa
- vaalea likamaa
- ▨ likamaa
- ▩ tumma likamaa
- ▧ likamaa, jossa nokea
- ▦ nokimaa
- yksittäinen hiili
- kuoppa

SUOMUSSALMI MIKONSÄRKKÄ

PÄIVI KONTIO 1991

TASOKARTTA TASO 3 = 15 cm

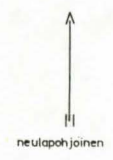
1:20 000 1 m

kp = 200,24 m m.p.y. kone = 164

piirt. L. Grundberg, P. Rautiainen

Vaaitusluvut on muutettu absoluuttisiksi korkeuksiksi

- huuhtoutunut maa
- 2 rikastunut maa
- vaalea likamaa
- likamaa
- tumma likamaa
- nokimaa
- yksittäinen hiili
- kuoppa

- 46

- 44

- 42

- 40

X

SUOMUSSALMI MIKONSÄRKKÄ 1991

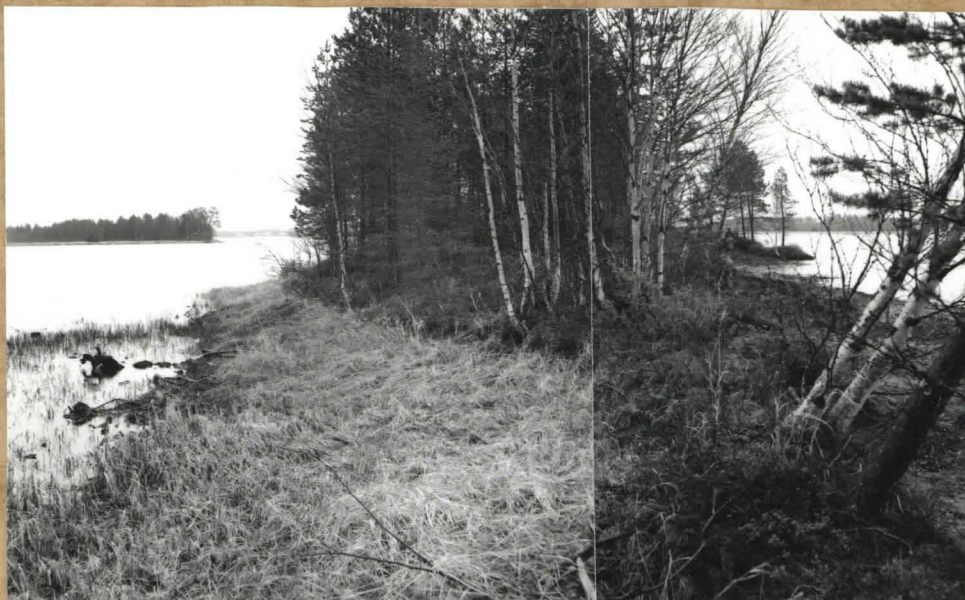
KUVA 1

F 86 513

Mikonsärkki kuvattuna koillista, Kokkosuon yli niemiltä pitkospuilta. Vas. laidassa näkyy Kalmosärkin eteläpää.

KUVA 2

F 86 523

F 86 524

Mikonsärkin itäpää toukokuun lopussa. Kuvattu Mikonsärkin keskiosasta kohti koillista. Vas. näkyy Kalmosärkin eteläkärki.

SUOMUSSALMI MIKONSÄRKÄ 1991

KUVA 3

F 86518

Mikonsärkän eteläpuoli ja lnsipäs kuvattuna idästä, keskuun alussa. Sortuneen törmän puut ja risut ovat kasautuneet rannalle.

KUVA 4

F 86550

Mikonsärkän lnsipäs kuvattuna idästä. Ylhäällä koiretaan aluetta 42-45/478-782. Vesijätöksi on risuja ja puuta kerätty kasoihin. Kuvattu keskuun alussa.

KUVA 5

F 86527

Eteläisellä vesijätöksellä oli muutamia lievikireyksiä, jotka vähitellen jäivät nousevan veden alle. Kuvattu ylhäältä törmältä pohjoisesta. Kuvattu keskuun alussa.

SUOMUSSALMI MIKONSÄRKKÄ 1991

KUVA 6

F 86531

F 86532

Itäpään kaivausalue. Ilpo Niva (vas.) ja Vesa Kela kaivavat toista kerrosta. Kuvattu länneistä.

KUVA 7

F 86545

F 86546

Ruudut 44/200-201 kuvattuina pohjoiskoillisesta tasossa $4 = 20\text{cm}$. Maa on voimakkaasti värjäytynyt, hieman palaneita kiviä, notea ja palanutta hiekkaa (väreästä löiskät). Ilmiä jatkuu poikkileikkauksesta etelään.

SUOMUSSALMI MIKONSÄRKKÄ 1991

KUVA 8

F 86520

F 86519

Mikonsärkän eteläpuoli kurattuna etelästä. Tutkimusavustaja Sanna Saunaluoma kerää irtotöytäjä aivan kesäkuun alussa.

KUVA 9

F 86544

Leif Grundberg puhdistaa etelästä etelässä piirtämistä varten. Ko. kohdalla näkyi sortumassa jonkin kiinteän rakenteen (liesi/kokkopaikka) osa. Kurattu idästä.

KUVA 10

F 86538

Mikonsärkän etelästä etelässä kiinteä rakenne kurattuna lounaasta (k. kuvaa 9) puhdistuksen jälkeen.

SUOMUSSALMI MIKONSÄRKKÄ 1991

KUVA 11

F 86556

Tasokäivänsalmi 42-45/196-198 tasossa 2 = 10 cm.
Tönnän reunassa on jäljellä osa liesikiveystä,
pieniä, palaneita kiviä. Kurattu kaakosta.

KUVA 12

F 86558

Liesikiveys rundeissa 43-44/196 tasossa
3 = 15 cm. Kurattu idästä.

KUVA 13

F 86560

Alue 42-45/196-198 kuvattuna idästä
tasossa 5 = 25 cm.

KUVA 14

F 86569

Poikkileikkaus kohdasta $y=196/x=43-45$
kuvattuna idästä.

SUOMUSSALMI MIKONSÄRKKÄ 1991

KUVA 15

F 86554

F 86555

Painauma roudissa 42-44/196-197 kurattuna idästä ennen turpeenpoistoa.
Linja x=44 on merkitty meyllitikuin.

KUVA 16

F 86562

Ruudut 42-44/196-197 tasossa 7 = 35 cm
kurattuina luoteesta.

KUVA 17

F 86565

Ruudut 42-45/196-198 tasossa 8 = 40 cm
kurattuina pohjoisesta.

SUOMUSSALMI MIKONSÄRKKÄ 1991

KUVA 18

F 86568

Ruudut 42-44/196-197 tasossa 10 = 50 cm.
Kuvattu pohjoisesta.

KUVA 19

F 86570

Ruudut 42-43/197 tasossa 12 = 60 cm.
Kuvattu pohjoisesta.

KUVA 20

F 86571

Pirjo Rautainen piirtäs tasoa 12 = 60 cm.
Kuvattu luoteesta.

KUVA 21

F 86572

Ruudut 42-43/197 tasossa 14 = 70 cm.
Kuvattu pohjoisesta.

SUOMUSSALMI MIKONSÄRKKÄ 1991

KUVA 22

F 86535

Raimo Huttu kaivaa esiin keramiikka keskittymää kerroksesta 3 = 10-15 cm, ruuduista 45/206. Takana Sanna Saunaluoma piirtämässä. Kur. luoteesta.

KUVA 23

F 86534

Liesikiveys ruuduissa 43/208-209 osittain esillä tasossa 3 = 15 cm. Kur. idästä.

KUVA 24

F 86541

Liesikiveys ruuduissa 45-46/209 osittain esillä. Edessä taso 3 = 15 cm, takana taso 2 = 10 cm. Kuvattu etelästä.